TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Kogukonnaharidus ja huvitegevus

Antonina Eek, Riine Ant

EESTI-UKRAINA NOORTE SEIKLUSLAAGRI KORRALDAMINE 2022. AASTAL

Loov-praktiline lõputöö

Juhendaja: Agda Grahv, pedagoogika õpetaja MA

Viljandi 2023

Resümee

Eesti-Ukraina noorte seikluslaagri korraldamine 2022. aastal

Seoses Venemaa sõjategevuse algusega 24. veebruaril 2022. aastal on Eestisse saabunud hulgaliselt sõjapõgenikke, neist pea pooled on lapsed ja noored. Eesti riigi prioriteediks on sõjapõgenike edukas lõiming ühiskonda, et tagada nende toimetulek. Noorte puhul peeti oluliseks haridustee jätkamist Eesti koolides, mis tingis vajaduse kiirekse keeleõppeks ning selleks töötati välja meede, mis võimaldas korraldada keele- ja lõimumislaagreid. Lähtudes probleemist, et sõjapõgenikest Ukraina noored ei oska eesti keelt ja ei ole Eesti ühiskonda lõimunud, otsustasime korraldada lõimumislaagri, mis toetab keeleõpet ja integratsiooni. Laagri käigus teostasime tegevusuuringu, mis võimaldas meie professionaalset enesearengut noorsootöötajatena ning saada uusi teadmisi keeleõppe meetodite – keeledušš ja draamaõpe kasutamisest. Tegevusuuringu tulemustest selgus, et draamaõppe ja keeledušši lõiming toetab keeleõpet ja integratsiooni, sest luues õppeks toetava konteksti.

Võtmesõnad: Ukraina, sõjapõgenikud, integratsioon, keelekümblus, noorsootöö, noortelaager, keeledušš, draamaõpe

Absract

Organisation of Estonian-Ukrainian Youth Adventure Camp in 2022

Due to the start of Russia's war of aggression against Ukraine on February 24, 2022, many Ukrainian war refugees have arrived in Estonia, almost half of them children and young people. The priority of the Estonian government is the successful integration of war refugees into society in order to ensure their survival. For young people, it was considered important to continue education in Estonian schools, which made it necessary for rapid language learning, and for this purpose, a measure was developed that allowed the organization of language and integration camps. Based on the problem that Ukrainian youth who are war refugees do not know Estonian and have not integrated into Estonian society, we decided to organize an integration camp that supports language learning and integration. In the course of the camp, we carried out an activity study, which allowed us to increase our professional level as youth workers and gain new knowledge about the use of language learning methods such as language showers and drama learning. The results of the activity study showed that the integration of drama learning and language showers supports language learning and integration because it creates a supportive context for learning.

Keywords: Ukraine, war refugees, integration, immersion, youth work, youth camp, language showers, drama studies

Sisukord

Sissejuhatus....4
1. Metoodika....6
2. Teoreetiline taust....7
2.1 Olukorra kaardistamine....7
2.1.1 Ukraina sõjapõgenike olukord Eestis 2022....8
2.1.2 Riiklik lõimumispoliitika....8
2.2 Noortelaagrite eesmärk ja korraldus....9
2.3 Haridusministeeriumi projekti meede....10
2.4 Noorsootöö olulisus lõimumises ja keeleõppes....10
2.5 Keele- ja draamaõpe....11
3. Praktiline osa....13
3.1 Laagri proloog....13
3.2 Laagri korralduse ettevalmistusprotsess....14
3.3 Laagri tegevuste ettevalmistusprotsess....15
3.4 Laager....17
3.5 Ootamatud olukorrad laagris....22
4. Praktilise osa tulemused ja analüüs....25
4.1 Refleksioon Antonina Eek....30
4.2 Refleksioon Riine Ant....33
4.3 Kokkuvõttev arutlus....34
Kasutatud allikad....36
Lisa 1. Laagrit tutvustav infoleht....39
Lisa 2. Lapsevanema teatis....41
Lisa 3. Tegevuskava....45
Lisa 4. Laagri koostööpartnerid....47
Lisa 5. Laagri päevakava....48
Lisa 6. Seikluslaagri reklaam....56
Lisa 7. Ühispildid....58

Sissejuhatus

Uurimistöö on kirjutatud TÜ Viljandi kultuuriakadeemia kogukonnahariduse ja huvitegevuse õppekava loov-praktilise lõputööna. Töös käsitleme Eesti-Ukraina noorte seikluslaagri korraldamist Tääksis.

Seoses Venemaa sõjategevuse algusega 24. veebruaril 2022. aastal on Eestisse saabunud hulgaliselt sõjapõgenikke. Siseministeeriumi andmetel on alates sõja puhkemisest Eestisse saabunud 109 742 Ukraina kodanikku ning piiriületuse andmetel kavatses neist Eestisse jääda 58 721. (Siseministeerium, 2022)

Eestisse tulnud Ukraina sõjapõgenike edukas lõimumine Eesti ühiskonda sõltub Eesti riigi ja ühiskonna võimekusest ja valmisolekust vastu võtta ning toetada uusi elanikke. Lõimumine püsirahvastikku on vajalik ühiskonna kestlikkuseks ja sidususeks.(Arenguseire Keskus, 2023)

Ajutise kaitse saanud Ukraina sõjapõgenike hulgas on 7-26 aastaseid noori ligi 40 %, mistõttu on lõimumisvaldkonna ekspertide hinnangul oluline, et Eesti sotsiaal- ja haridussüsteem suudaks lõimumisel piisavat tuge pakkuda. (Statistikaamet, 2022)

Lõimuva Eesti 2020 järgi mõistetakse lõimumise all “ühiskonna kultuurilise, poliitilise ja sotsiaalmajandusliku sidususe suurenemist. Lõimumisprotsessi iseloomustab teadmiste, oskuste ja väärtuste kujunemine, mis panustavad ühiskonna arengusse praktilise koostöö ja vastastikuse avatuse kaudu.” (Kultuuriministeerium, 2020)

“Edukas lõimumisprotsess toimub eeskätt vabatahtliku valiku ja motivatsiooni toel, mida toetab riiklik ja kogukondlik institutsionaalne raamistik, kuhu lisaks avaliku sektori organisatsioonidele, sh kohalikele omavalitsustele, on kaasatud ka erasektori ja kodanikuühiskonna organisatsioonid.” (Kultuuriministeerium, *s.a.*)

Riiklikes lõimumist käsitlevates dokumentides on olulisel kohal eesti keele õpe, sest see mõjutab noorte konkurentsivõimet Eesti haridus-ja tööturul. Noortevaldkonna arengukava eelnõus tuuakse välja, et korraldades noortevaldkonna tegevusi ning pakkudes noorsootöö teenuseid saavad noorsootöötajad edukalt toetada rändetaustaga noorte kohanemist. (Haridus- ja Teadusministeerium, 2021) Eelnevast võib järeldada, et noorsootöötajaid peetakse olulisteks partneriteks riikliku lõimumispoliitika elluviimisel.

Lõimumisele kaasa-aitamiseks korraldatakse keelelaagrid, kus noortele pakutakse võimalust tutvuda ja suhelda eestlastest eakaaslastega, osa saada tervistavast ja arendavast puhkusest ning osaleda eesmärgistatud keeleõppes. Laagri ühistegevuste käigus

võimaldatakse noortel tutvuda Eesti kultuuriga ning avastada Eestimaad. (Integratsiooni Sihtasutus, 2023)

Loov-praktilise töö idee sai alguse teadmisest, et Eestisse on saabunud suurel hulgal Ukraina põgenikke, kelle seas on palju noori, kes ei oska eesti keelt ja ei ole Eesti ühiskonda integreerunud. Lähtudes probleemist, milleks on, et Eestisse 2022. aastal saabunud sõjapõgenikest Ukraina noored ei oska eesti keelt ja ei ole Eesti ühiskonda lõimunud, otsustasime korraldada lõimumislaagri, mis toetab keeleõpet ja integratsiooni. Selleks kasutasime HTM-i poolt välja töötatud meedet, mille eesmärgiks oli soodustada Ukraina noorte kiiremat kohanemist eesti keele ja kultuuriruumiga ning valmidust jätkata haridusteed eestikeelses koolis. Üks meetme rakendamise praktilistest väljunditest oli noortelaagrite korraldamine, mis pakuks integreerimise toetamiseks noortele arendavat tegevust eestikeelses suhtluskeskkonnas.(Haridus- ja Teadusministeerium, 2022)

Loov-praktilise lõputöö teema valik on tingitud vajadusest ja isiklikust huvist analüüsida metoodikaid, mis on loodud keeleõppe ja integratsiooni toetamiseks.

Tegevusuuringu läbiviimiseks püstitasime endale eesmärgi välja selgitada, millised on keelekümblusmeetodi keeledušš ja draamaõppe rakendamisvõimalused Eesti-Ukraina noorte seikluslaagris?

Eesmärgi täitmiseks seadsime järgmised ülesanded:

1. anda ülevaade laagri tegevustest;
2. kirjeldada, kuidas töötab keele- ja draamaõppe meetodite omavaheline lõiming ning analüüsida saadud tulemusi;
3. reflekteerida isiklikku kogemust.

Uurimiseesmärgi täitmiseks viisime läbi tegevusuuringu, milleks korraldasime 14 päevase laagri 40 Ukraina ja Eesti noorele, kus pakuti võimalusi eesti keele õppimiseks ja tutvumiseks Eesti kultuuriga ning ühiskonna igapäevaelu mõjutavate valdkondadega. Ukraina noortel oli võimalik kogukonda sulandumiseks juurde saada uusi tutvusi.

Töö koosneb neljast peatükist: esimeses käsitleme metoodikat, teises teoreetilist tausta, kolmandas praktilist osa ning neljandas peatükis toome välja praktilise osa tulemused, reflekteerime oma tegevust ning arutleme kogutud andmete üle ja teeme järeldused. Töö sisulise loogika mõistmiseks on metoodika osa paigutatud esimeseks.

1. Metoodika

Metoodika osa koosneb uurimismeetodi valiku põhjendusest, uurimismudeli ja andmekogumismeetodi tutvustusest ning eetika reeglite järgimise põhimõtetest.

Kasutasime uurimistöös kvalitatiivset uurimisviisi, kogudes andmeid vaatluse teel, kus analüüsisime sotsiaalselt kogemust kirjelduse ja tõlgendamise kaudu.

Loov-praktilise lõputöö viisime läbi tegevusuuringuna. Löfströmi (2011) järgi on tegevusuuring koheselt praktiliselt rakendatav, läbiviija on praktik, kes kasvatab erialaste teadmiste pagasit, otsib oma tegevusele kinnitust, keskendub enamasti enda poolt läbiviidud tegevustele ja tulemuste analüüsile.

Tegevusuuringu kaudu saab praktikust uurija analüüsida läbiviidava tegevuse mõju ühiskonnale. Tegevusuuring on oma loomult koostööpõhine ja kogukonnakeskne ning koosneb etappidest. (Cohen, Manion & Morrison, 2007)

Tegevusuuringu protsessi jooksul viisime läbi analüüsi, mille tulemusena saime tõsta oma erialast professionaalsust, mis võimaldab meil edaspidistes ettevõtmistes kasutada oskuslikult täienenud teadmiste pagasit.

Loov-praktilises lõputöös kirjeldame uuringu protsessi tegevusuuringu etappide kaudu. Tegevusuuringu etappide mudel tugineb Löfströmi (2011) tegevusuurimuse käsitlusele, kuid on kohandatud meie loov-praktilise töö vajadustele (vt joonis 1).

Joonis 1. *Tegevusuuringu etappide mudel*

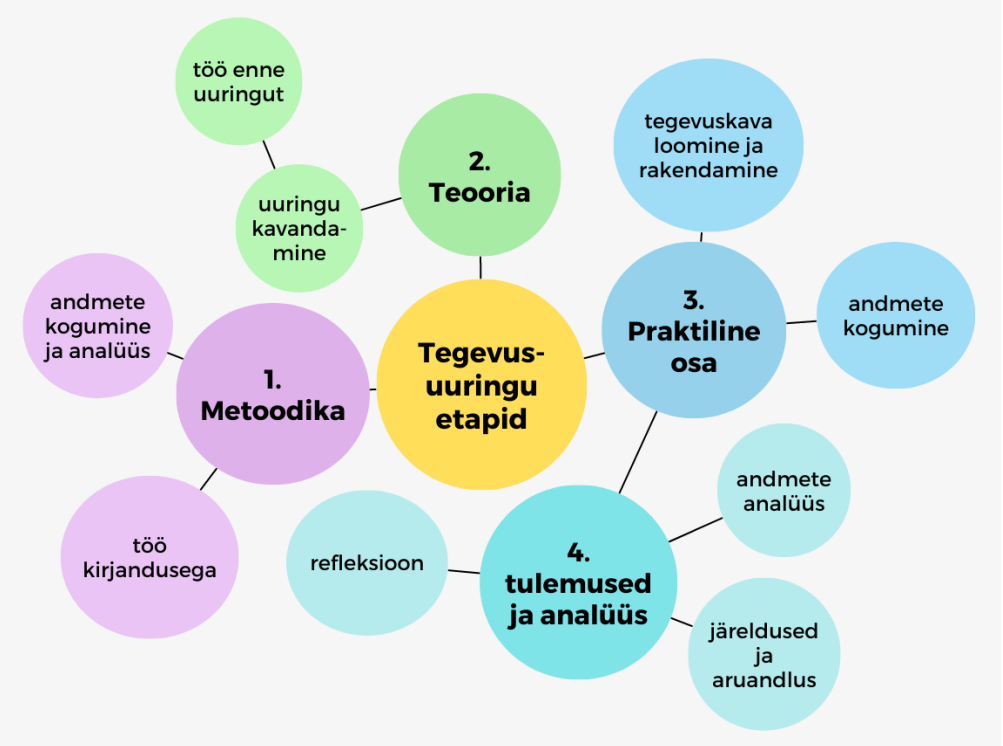

Uurimiseks kasutasime osalusvaatlust. Meetod võimaldab koguda andmeid jälgides ja isiklikult läbi elades tegevuste käigus tekkinud situatsioone ja emotsioone võimalikult loomulikul kujul. (Vihalemm, 2014) Andmete kogumine toimus osalejatele antud ülesannete vaatluse, uurijapäevikusse osalusvaatluse andmete kogumise ja osalejatelt kogutud tagasiside teel.

Töös rakendasime tõenäosuslikku valimit, kuna iga noore valimisse sattumise tõenäosus oli teada.

Tegevusuuringu valimi moodustasid 40 Eesti ja Ukraina noort vanuses 11-17 eluaastat, kellest 15 olid eestlased ja 25 ukrainlased.

Eetika reeglite järgi peab uurija uurimistöösse kaasatud osalejatelt piisavalt teavitama enne osalemiseks loa küsimist. Teavitasime osalejaid ja eestkostjaid toimuvatest tegevustest (vt lisa 1) kahes keeles (eesti ja vene keeles) ning küsisime kirjaliku nõusoleku noorte tegevustes osalemise, fotode tegemise ja filmimise ning delikaatsete isikuandmete töötlemise kohta (vt lisa 2).

2. Teoreetiline taust

Peatüki eesmärk on anda ülevaade olukorrast pärast Ukraina sõjapõgenike saabumist Eestisse ning riiklikest prioriteetidest sõjapõgenike integreerimisel, mille alusel loodi toetusmeetmed, mis võimaldasid kirjutada projekte ja korraldada keeleõppele ja integratsioonile suunatud laagreid, mis antud eesmärke toetavad.

Ülevaate koostamiseks töötasime läbi põgenike- ja integratsiooni ning keeleõppega seotud andmed, materjalid ja dokumendid, analüüsisime statistikat, tutvusime erialase kirjandusega, töötlesime saadud infot ning tuvastasime vajalikud teabeallikad.

2.1 Olukorra kaardistamine

Uuringu läbiviimiseks tekkis vajadus, sest Eestisse 2022. aastal saabunud sõjapõgenikest Ukraina noored ei oska eesti keelt ja ei ole Eesti ühiskonda lõimunud.

Loov-praktilise töö eesmärk oli välja selgitada, millised on keelekümblusmeetodi keeledušš ja draamaõppe rakendamisvõimalused Eesti-Ukraina noorte seikluslaagris? Lähtuvalt projekti toetusmeetme tingimustest valisime laagrisse 11-17 aastased Eesti ja Ukraina noored, suhtarvuga 25 Ukraina noort ja 15 Eesti noort.

2.1.1 Ukraina sõjapõgenike olukord Eestis 2022

Selleks, et saada teada, milline on Ukraina sõjapõgenike olukord Eestis pärast Venemaa-Ukraina sõja algust analüüsisime statistikat ning järgnevalt anname ülevaate kogutud andmetest.

Välisministeeriumi andmetel on Eestis ajutist kaitset taotlenud üle 40 000 Ukraina sõjapõgeniku, mis on rohkem kui 3% meie rahvaarvust. (Välisministeerium, 2023) Statistikaamet toob välja, et ajutise kaitse saanud sõjapõgenike hulgas on arvuliselt vähe mehi, kuna neil on riigist väljasõidu keeld. Tulenevalt sellest on 19-26 aastaste sõjapõgenike hulgas 83% naised ja vaid 17% mehed. 7–18-aastaste vanusegrupis on tüdrukute ja poiste suhtarv peaaegu võrdne. Kõikidest sõjapõgenikest moodustavad poole lapsed ja noored. Noortest vanuses 7–26 on 38% saanud ajutise elamisloa. Noorte olukord on keeruline, sest paljud pered on lahutatud ja osa lapsi peavad kohanema uue peremudeliga. (Statistikaamet, 2022)

2022. aasta juunikuu seisuga oli Haridus- ja Teadusministeeriumi andmetel Eestis ligi 6000 Ukrainast pärit sõjapõgenikku vanuses 7-14 ja üle 1000 noore vanuses 16-20. 16. juuniks 2022. oli koolidesse registreerunud 3148 põhikooli õpilast ja vaid 190 gümnaasiumiõpilast. Arvude vahel oli suur lõhe, mistõttu sai riiklikuks eesmärgiks luua toetusmeetmed, et motiveerida noori leidma endale sobiv edasiõppimise võimalus. (Sõstra, 2022)

Eesti riik on eraldanud 2022. aasta riigieelarvest umbes 220 miljonit eurot, et võtta vastu Ukraina sõjapõgenikke. Eraldatud raha kasutatakse sotsiaalkaitseks, tervishoiu- ja haridusvaldkonna toetuseks, tööturu kohandamiseks Ukraina sõjapõgenikele. (Välisministeerium, 2023)

Kogutud andmete põhjal võime öelda, et tuge vajavate noorte osakaal Ukraina põgenike hulgas on suur, mistõttu on noorte valdkonna tööd koordineerivate institutsioonide koostöö väga oluline.

Võttes arvesse riiklikku eesmärki Eestisse tulnud Ukraina sõjapõgenikud võimalikult kiiresti ühiskonda lõimida leidsime, et tuginedes isiklikele kogemustele ja eelnevale praktikale saame anda oma panuse korraldades projektlaagri Eesti-Ukraina noortele.

2.1.2 Riiklik lõimumispoliitika

“Riikliku lõimumispoliitika eesmärk aidata kaasa Eestis sidusa ja stabiilse ühiskonna kujunemisele, kus eri keele- ja kultuuritaustaga inimesed on omaks võtnud Eesti identiteedi

ning peavad Eestit oma kodumaaks, osalevad aktiivselt ühiskonnaelus, sh tööhõives, elukestvas õppes ja kodanikuühiskonnas, jagavad demokraatlikke väärtusi, annavad oma osa riigi ja ühiskonna arengusse ning orienteeruvad Eesti kultuuriruumis." (Kultuuriministeerium, 2021)

Arenguseire Keskus (2022) toob välja, et konfliktipiirkonnast riiki saabujate tulemuslik integreerumine ühiskonda sõltub nende majanduslikust taustast, kultuurilisest identiteedist ning motivatsioonist adapteeruda. Samuti on oluline ühiskonna soov ja võimekus uusi kodanikke vastu võtta ja võimaldada neile kiiret ligipääsu teenustele. See tähendab, et suutlikkus selgitada põgenikele meie ühiskonna toimimist, kultuurilisi tavasid ning nõustada oluliste teenuste kättesaamisel, aitab leevendada võõras ühiskonnas toimetulekustressi. (Arenguseire Keskus, 2022)

Uurides võõra kultuuriruumi mõju inimesele on leitud, et viibides võõras kultuurikeskkonnas tekitavad stressi situatsioonid, mis kodumaal on iseenesest mõistetavad. (Muldma, Nõmm *s.a*)

Probleeme võivad tekitada erinevast kultuuritaustast tulenevad väärtushinnangud, mis ei pruugi kattuda kohalike tõekspidamistega ning sellest tulenevalt võib olla raske teineteist mõista. Olukorra lahendamine ei saa jääda üksikisiku tasandile vaid vajab riigi sekkumist, ühiskonna lõimumisele kaasa aitamiseks. (Nurgamaa, Tetsmann 2022)

"2019. aastal viidi Kultuuri-ja Siseministeeriumi koostöös läbi analüüs, et selgitada välja kohanemis- ja lõimumisteenuste hetkeseis. Kogutud andmete põhjal toodi välja, et on oluline pöörata tähelepanu teise emakeelega noorte eesti keele ja kultuuri õppe võimaluste loomisele mitteformaalõppe võimalusi kasutades, kaasates selleks noorsootöötajaid." (Lõimumis-, sh kohanemisvaldkonna teenused Eestis. Juhendmaterjal kohalikele omavalitsustele, 2022)

Võttes arvesse eelpool toodud soovitusi ja tähelepanekuid mõistsime, et kasutades noorsootöö võimalusi saame Ukraina noortele pakkuda tuge keeleõppeks ja lõimumiseks eesti ühiskonda korraldades noortelaagri.

2.2 Noortelaagrite eesmärk ja korraldus

Laagrijuhtide nõukoja ja Eesti Noorsootöö Keskuse poolt koostatud noortelaagri korraldaja käsiraamat annab ülevaate, mis on noorsootöö mõistes laager ja kuidas seda seaduseid järgides korraldada.

Noortelaagri eesmärgiks on luua noortele võimalused tervistavaks ja arendavaks tegevuseks ning laagrikorraldaja tööd reguleerivad Noorsootöö seadus, Sotsiaalministeeriumi kehtestatud tervisekaitsenõuded, haridus- ja teadusministri määrus. (Eesti Noorsootöö Keskus, 2020)

Laagrites pakutakse noortele võimalust omavaheliseks suhtlemiseks, sõprussuhete loomiseks, ning sotsiaalsete oskuste arendamiseks. Eriilmeliste tegevustega aidatakse kaasa noorte ettevõtlikkuse edendamisele ning uute huvialade avastamisele. Laagri teema loob võimaluse viia kokku sarnaste huvidega noori. (Lember, 2022)

2.3 Haridusministeeriumi projekti meede

“Noorte sujuvamaks sisseelamiseks haridussüsteemi soovitame tungivalt kohalikul omavalitsusel kasutada oma piirkonna üldhariduse- ja noortevaldkonna lõimimise võimalusi. See tähendab, et noorte õppe individualiseerimiseks rakendatakse erinevaid paindlikke õppevorme, sealhulgas viiakse õpet läbi koostöös piirkonna huviharidus- ja noorsootöö partneritega noortekeskuses, huvikoolis ja mujal.” (Haridus-ja Teadusministeerium, 2022)

Võttes arvesse riiklikku eesmärki Eestisse tulnud Ukraina sõjapõgenikud võimalikult kiiresti ühiskonda lõimida leidsime, et tuginedes isiklikele kogemustele, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias saadud teoreetilistele teadmistele ja eelnevale praktikale, saame anda oma panuse korraldades projektlaagri Eesti-Ukraina noortele, kasutades selleks Eesti ja Ukraina noorte lõimumiseks, ning eesti keele algõppe toetamiseks Haridus-ja Teadusministeeriumi poolt loodud laagrite toetusmeedet.

Meetme eesmärgiks oli soodustada Ukraina noorte kiiremat kohanemist eesti keele ja kultuuriruumiga ning valmidust jätkata haridusteed eestikeelses koolis. Selle kaudu toetati laagrite korraldamist, mis pakuvad noortele arendavat tegevust eestikeelses suhtlus-keskkonnas.

2.4 Noorsootöö olulisus lõimumises ja keeleõppes

Noorsootööl ja lõimumispoliitikal on väga suur ühisosa noorte toetamisel. Mõlemas valdkonnas on olulisel kohal olla abiks noorte sotsiaalse võrgustiku loomisel, tööhõives ja elukestvas õppes osalemisel, demoktaatlike väärtuste kandjateks kujunemisel ning kodanikuühiskonda paustamisel.

“Noorsootöö on tingimuste loomine noore isiksuse mitmekülgseks arenguks, mis võimaldab noortel vaba tahte alusel perekonna-, tasemeharidus- ja tööväliselt tegutseda.” (Noorsootöö seadus, 2020)

“Noorsootöö (sh noorte huviharidus) toetab tulevikuoskuste kujunemist, üldpädevuste ja erioskuste arengut, tugevdab sotsiaalset võrgustikku ja ühiskondlikku kapitali ning mõjutab positiivselt käitumist, sh kujunemist aktiivseks, algatusvõimeliseks ja ettevõtlikuks kodanikuks.” (Noortevaldkonna arengukava, 2021-2035) Lähtudes eesmärgist on noorsootöötajatel võimalik panustada erinevates noorsootöö valdkondades. Seega on noortelaagri korraldamine on üheks võimaluseks noorsootöö elluviimisel.

2.5 Keele- ja draamaõpe

Lähtudes laagri meetme eesmärkidest uurisime erinevaid allikaid ja valisime keelekümbluseks meetodid, mis olid omavahel läbipõimunud. Keelekümblust on teiste hulgas uurinud Aulik (2005) ja Kikas (2010). Keelekümblus toimub edukalt olukorras, kus õpetaja on loonud toetava keskkonna. Oluline on õppijale selgitada, mida õpitud sõna tähendab ning millises kontekstis sõna kasutatakse. Selleks on erinevaid võimalusi, näiteks draama-ja meeskonnamängud, improvisatsioon, dialoog, lugude jutustamine. Tegevusi varieerides saab õpitud sõna paremini seostada ning meelde jätta. Oluline on konteksti lahti seletades keeleõppe vastu huvi tekitada. Paigutades õppijat erinevatesse olukordadesse luuakse võimalused sõna tähendust mõista ja mitmeid kordi korrates meelde jätta. (Aulik 2005). Sarnasel arvamusel on ka Kikas (2010), kes lisab, et kuna keeleõpe on õppijale algusfaasis väga keeruline, on oluline luua mängulisi olukordi ning mängude kasutamine annab selleks suurepärase võimaluse. Mäng võimaldab õppida keelt pingevabas õhkonnas. Mängude kasutamist keeleõppes on uurinud Eek (2022), kes jõudis järeldusele, et mängude kasutamine keeleõppes annab võimaluse õpetajal pakkuda õpilastele rõõmu ja toetada vaimset heaolu.

Eelnevast saame järeldada, et olulisemad tegurid keelekümbluses on toetav keskkond, tegevuste kordus, sõna konteksti mõistmine ning realistlikud ja mängulised olukorrad. Lähtudes kogutud informatsioonist valisime uurimiseks keeledušši ja draamamängud.

Keeledušš – keeledušši defineeritakse, kui “Üht lõimitud aine- ja keeleõppe viisidest, mis aitab õpilastel keeltega põgusal kokkupuutel teadvustada eri keelte ja kultuuride olemasolu ning valmistuda keeleõppeks.” (Haridus- ja Noorteamet, 2021) Keeledušši abil on võimalus luua eeldused keele õppimise motivatsiooni tekkeks sest, et õppimine toimub väikeste osade kaupa. Meetod võimaldab kogeda eduelamust, kuna väikeses mahus õpitu

toimub kordustena ning seetõttu kinnistub kiiremini, sest sõnade ja keelekõla on kergem tajuda, mis aitab aru saada lihtsamatest lausetest. (Kebbinau, Marmor 2019; Sainio 2013)

Hea ülevaate keeleduššist, kui keelekümblusmeetodist annab Haridus- ja Noorteameti veebilehel toodud kirjeldus: "Õpilased viibivad võõrkeelses (sihtkeelses) keskkonnas paarkümmend minutit kuni üks tund päevas. Kümblusaeg hõlmab liikumist, mängimist, laulmist, õpiobjektide käsitsemist jm. Kui sihtkeelsed tegevused korduvad, teavad õpilased, mida oodata, harjuvad kasutama tegevusele omaseid sagedasemaid võõrkeele sõnu, fraase ja lausemudeleid. Nn rutiintegevused (ülesande alustamise ja lõpetamise kindlad tavad, korduvad fraasid ja lausemallid), mis loovad turvatunde, vähendavad ärevust ning edendavad õppimist. Keelt kuulatakse, tajutakse, kogetakse, matkitakse ja pingutatakse meeli arusaamise nimel, midagi elulähedast kaasa tehes. Nii rakendatakse emakeele omandamise printsiipi, kus keel on vahendiks vastastikusel mõistmisel." (Haridus- ja Noorteamet, 2021)

Draamaõpe – "Draama kaudu õppimine on interaktiivne, kogemuslik, elamuslik, mänguline ja tegevuslik. Draamapedagoogika meetodite puhul ei ole kesksed teatrispetsiifilised teadmised ja oskused (nt lavakõne, näitlemine, lavastamine, dramatiseerimine), vaid osalejate kogemused ja nende arusaamade avardumine." (Halliki, 2013)

Mõeldes integratsiooni protsessile võib öelda, et antud meetod loob turvalise keskkonna omavaheliseks suhtlemiseks ning sellest tulenevalt on seda hea kasutada keeleõppes.

Draamaõpe võimaldab panna õppes osalevaid noori omavahel suhtlema, lahendama erinevaid olukordi, arutlema etteantud teemadel, koostöös arendatakse teineteise sõnakasutust ja tähenduse mõistmist. (Aulik, 2005) Draamaõppes on kasutusel erinevad töövormid, nende seas teatrimängud, juttude rääkimine ja grupitööl põhinevad tegevused. (Tartu Ülikool)

Kogutud andmed annavad ülevaate keeledušši ja draamaõppe kasutamise eelistest lõimumislaagris. Meetodite kasuks olid korduvad, mitte mahukad õpitegevused, mis võimaldasid kogeda eduelamust mängulise ja pingevaba keskkonna loomise kaudu.

3. Praktiline osa

Toome näiteid laagris läbiviidud tegevuste kohta ning näitlikustame oma laagrielu kirjeldust kiiret reageerimist vajanud ootamatute olukordade välja toomisega. Esitame laagris läbi viidud tegevusuuringu tulemused ja analüüsime neid.

3.1 Laagri idee proloog

Esimeste sõjapõgenike elama asumisega Viljandimaale tegi Viljandi linnavalitsus üleskutse, et leida inimesi, kes oskaksid vene keelt, oleksid nõus abistama põgenikele tugisüsteemi loomisel ning valmis vahendama suhtlust sõjapõgenike ja ametnike vahel.

Aprillis 2022.aastal toimus kohtumine, kus jagati infot ja tutvustati võimalusi, kuidas sõjapõgenikke aidata. Ukraina põgenike info koordineerimisega tegeles Viljandi abilinnapea Kristjan Mändmaa, kelle kaudu kaasati Antonina erinevaid tõlketöid tegema. Nii avanes võimalus oma oskustega kaasa aidata sõjapõgenike sujuvamaks integreerimiseks siinsesse kogukonda.

Antonina: “Juulikuus 2022.aastal kirjutas mulle Viljandi abilinnapea murega, et kiiremas korras vajatakse Eesti-Ukraina noortelaagri korraldajat. Laagri projekt oli valmis, kuid korraldusmeeskond loobus koostööst projektijuhiga. Kuna laagrite korraldamine ja laagrikasvataja kogemus oli varasemast olemas, võtsin pakkumise vastu.”

Eeltööna püüdis Antonina kontakti saada laagri korraldustöö pooleli jätnud meeskonnaga, et koguda infot selle kohta, mis järgus on laagri planeerimise protsess ning kui paljud oleks valmis koostööd uues meeskonnas jätkama. Kahjuks kontakti saada ei õnnestunud ning ka projektijuht ei osanud infot jagada. Asjaolude selgumise hetkest jäi laagri korraldamiseks aega üks kuu.

Antonina: “Võttes arvesse projekti tingimusi mõistsin, et vajan enda kõrvale kogenud ja usaldusväärset partnerit, kellega mahuka laagri korraldamise vastutust jagada. Võtsin ühendust kursusekaaslase Riinega, kellega mul on varasem eduka koostöö kogemus. Koos mõtlesime välja laagri kontseptsiooni ja tegevused. Soovisime korraldada seiklusliku sisuga laagri, kus keele õppimine, tutvumine Eesti kultuuriga ning igapäeva elu mõjutavate valdkondadega toimuks läbi aktiivõppe tegevuste ja saadud kogemuste analüüsi.”

Laagri korraldamises nägime võimalust teostada tegevusuuring, mis võimaldab meil tõsta oma professionaalset taset noorsootöötajatena ning saada uusi teadmisi keeleõppe meetodite- keeledušš ja draamaõpe kasutamisest.

Uurimist alustades kaardistasime probleemi, milleks oli, et Eestisse 2022. aastal saabunud sõjapõgenikest Ukraina noored ei oska eesti keelt ja ei ole Eesti ühiskonda lõimunud.

3.2 Laagri korralduse ettevalmistusprotsess

Laagri ettevalmistusprotsessi alustasime projekti dokumentatsiooni põhjaliku tutvumisega ja andmete kogumisega sõjapõgenike olukorra kohta Eestis 2022. aastal. Tutvusime riiklike programmidega ning vaatasime läbi projekti tingimused ja rahalised võimalused.

Projektlaager Eesti-Ukraina noorte lõimumiseks ning eesti keele algõppe toetamiseks nägi ette, et laager toimub 14 päeva jooksul kahe järjestiku nädala sees. Võttes arvesse kohustusi seoses õpingutega TÜ Viljandi kultuuriakadeemias, mille osana tuli läbida erinevaid praktikaid, võtsime vastu otsuse, et laager toimub kahes osas: 20.-27. augustil 2022 ning 22.-26. oktoobril 2022 Tääksis, Põhja Sakala vallas Viljandi maakonnas.

Laagrisse olid oodatud 11-17 aastased Eesti ja Ukraina noored. Projektist tulenevalt oli noorte suhtarv 25 Ukraina noort ja 15 Eesti noort. Kaheosalises laagris osales 56 noort. Noored vahetusid sest osad sõjapõgenikud naasid kodumaale ja nende kohad asendati.

Üheks projekti tingimuseks oli, et laagri tegevused peavad sisaldama keeleõpet. Tingimuse täitmiseks uurisime kirjandust, et leida võimlusi keeleõppe korraldamiseks laagris. Otsustasime Eesti-Ukraina noorte seiklusaagri üles ehitada keelekümblusel ja integratsioonil põhinevatel tegevustel, et olla abiks eesti keele ja kultuuri tutvustamisel ning sõprussuhete loomisel.

Teiseks tingimuseks oli, et laager toimub Tääksi koolimajas ja selle ümbruses. Parema ülevaate saamiseks külastasime laagripaika, kus kohtusime projektijuhiga, kes tutvustas laagri ruume, olemasolevaid vahendeid ja kooli territooriumi. Külastuse ajal panime kirja probleemkohad, milleks osutus joogikõlbmatu vesi, katkine joogivee aparaat, kardinate puudumine akende ees ning ebapiisav magamiseks vajalik varustus, mis tuli laagri ajaks soetada. Juhtisime tähelepanu puudustele ning vajadusele need laagri toimumise ajaks kõrvaldada.

Kolmandaks tingimuseks oli, et laagri läbiviijate hulgas on Ukrainast pärit kasvatajad. Abi saamiseks pöördusime Viljandi abilinnapea poole, et saada infot potentsiaalsete laagrikasvataja kandidaatide kohta. Saades vajalikud kontaktid edastasime tööpakkumise kirjalikul teel. Kahjuks ei tulnud ühtegi sooviavaldust, misjärel otsustasime võtta ühendust telefoni teel. Telefonikõnedest selgus, et paljud sõjapõgenikud on juba töö leidnud ja osad

neist riigist lahkunud. Küsides infot inimeste kohta, kes võiks meile laagrisse appi tulla õnnestus eelviimasel päeval siiski laagrikasvataja abi leida.

Laagrikasvatajateks kutsusime TÜ Viljandi kultuuriakadeemia kursusekaaslased. Teades, kellest koosneb laagri meeskond ja milline on liikmete võimekus, saime sisendi tegevuskava koostamiseks.

3.3 Laagri tegevuste ettevalmistusprotsess

Tegevuste planeerimist alustasime tegevuskava koostamisest (vt lisa 3).
Mõtlesime välja laagri tegevused ja panime paika vastutajad. Lisaks otsisime koostööpartnereid, kes aitaksid kaasa planeeritud eesmärkide täitmisele.

Tulenevalt sellest, et eelarvelised võimalused olid töötubade läbiviimiseks piiratud otsisime tegevuste läbiviijaid, kes olid nõus vabatahtlikult panustama. Tänu sellele, et meeskond koosnes Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia tudengitest, saime olulise osa tegevustest ise läbi viia, kasutades draamaõppe ja seikluskasvatuse meetodeid. Tegevusteks mõeldud raha jagus nelja töötoa korraldamiseks, mis pani meeskonna olukorda, kus tuli ära kasutada kõiki tutvusi ja varasemaid koostööpartnereid (vt lisa 4). Tulenevalt meie mõlema pikaaegsest töökogemusest - ühel huvijuhina ja teisel Kaitseliidu Noorte Kotkaste rühmapealikuna, oli meil vabatahtlike panustajate ringkond piisavalt suur, et planeeritavaid tegevusi läbi viia ja tagada noortele mitmekülgsed võimalused enesearenguks ning põnevaks vaba aja veetmiseks.

Olles kogunud ideid ja sõlmides kokkulepped töötubade läbiviimiseks alustasime laagri päevakava koostamist (vt lisa 5), kus planeerisime tegevusi selliselt, et keeleõpe oleks lõimitud võimalikult paljude tegevustega ning aktiivne tegevus ja puhkeaeg, kus noored saaksid vabalt omavahel suhelda, oleksid tasakaalus. Teades, et laagris on traumakogemusega noored, kes sattusid uude keele- ja kultuuriruumi, planeerisime tegevusi selliselt, et teemad ei seostuks sõjaga ning arvestasime selgitustöö vajadusega. Lisaks plaanisime läbi viia tagasiside- ja refleksiooniringe peale igat tegevust, et noori nõustada ning saada teada, kuidas nad ennast tunnevad, kas pakutud tegevustega ollakse rahul või on neil ettepanekuid laagri tegevuste korraldamiseks.

Laagri päevakava paigas, alustasime laagrit tutvustavate materjalide ja reklaammaterjalide koostamist (vt lisa 6). Visuaali loomisel kasutasime laagriplatsil oleva püstkoja kujutist ning Eesti ja Ukraina lippu. Laagrit tutvustava teksti koostasime nii eesti, kui

ka vene keeles. Registreerimisvormile lisasime lahtri, kuhu noored said kirjutada ettepanekuid tegevuste läbiviimiseks, et toetada noorte omaalgatust.

Korraldusmeeskonnaga toimusid regulaarsed koosolekud ning selleks et omavaheline info liikumine oleks kiire ja aktuaalne lõime *Facebooki Messengeri* grupi ja *Google Drive*-i ühiskausta.

Laagri teabe edastamisega oli väga kiire, mistõttu oli oluline leida kontaktisikud, kelle kaudu saaks info kiirelt osalejateni viia. Selleks kogusime andmeid kohalike omavalitsuste, koolide ja Ukraina abiorganisatsioonide kodulehekülgedelt ning koostasime kontaktisikute e-maili aadresside nimekirja. Laagri reklaami lisasime projekti koostanud MTÜ kodulehele ja *Facebook-i* keskonda lõime ürituse. Lisaks sai loodud registreerimiskeskkond *Fienta* platvormile. Eesti, kui ka vene keeles edastatud info sisaldas laagri tutvustust, registreerimislinki ja kontaktandmeid.

Selleks, et oleks ülevaade kohtade täitumisest, tuli jälgida registreerimise käiku. Osalejate arv täitus väga kiiresti, mis oli meie jaoks üllatuslik ja lisas enesekindlust, et antud laager on vajalik. Jooksvalt tuli tegeleda Ukraina lastevanemate nõustamisega telefoni teel, et tagada registreerimise õnnestumine.

Kohtade täitumisel saatsime otseinfo registreerinud noorte lapsevanematele. Info sisaldas lapsevanema nõusolekulehte, kuhu tuli kirjutada lapse ja lapsevanemate kontaktandmed, lapse tervislik seisund ning erivajadused (toitumisalane teave, ujumisoskus, ravimite kasutamine jne). Teatises oli kirjas vajaminevate vahendite nimekiri ja oluline info laagri kohta (asukoht, kontaktisikud ja telefoninumbrid, ajakava ja transpordi vajadus). Nõusolekuleht tuli täidetuna laagrisse kaasa võtta. Lisaks edastasime laagri päevakava.

Nädal enne laagri toimumist koostasime tegevuste läbiviimiseks vajalike vahendite nimekirja ja soetasime need.

Viimasel kohtumisel projektijuhiga selgus, et puudused, millele juhtisime tähelepanu esimesel kohtumisel, ei ole kõrvaldatud. Et tagada nõuetekohased tingimused, olime sunnitud iseseisvalt lahendusi otsima. Ootamatud lisakohustused ja projektijuhi poolne probleemide eiramine ning kokkulepetest mitte kinnipidamine valmistas pettumust ja tekitas stressi, sest meeskonna poolt loodud tegevuste tihe ajagraafik oli eelnevalt läbi mõeldud, et tagada rahumeelne töökeskkond. Teades, millises olukorras me oleme, kutsusime kokku meeskonna koosoleku, et hakata kiiresti probleemide lahendamisega tegelema. Kiire reageerimise tulemusel said meile teadaolevad probleemid enne laagri toimumist lahendatud.

3.4 Laager

Laagri esimene osa toimus 20.-27. augustil 2022 ning teine osa 22.-26. oktoobril 2022 Tääksis, Põhja Sakala vallas Viljandi maakonnas. Ühes vahetuses osales kokku 40. noort kellest 15 olid eestlased ja 25 ukrainlased.

Laagri tegevused olid planeeritud arvestusega, et õppetegevused vahelduksid vaba ajaga, mille jooksul noored saavad mängida ja suhelda. Kõikide tegevuste selgitamine, juhendamine ja kokkuvõtete tegemine toimus kahes keeles (eesti ja vene keeles). Keeleõpet korraldasime lühikeste harjutuste plokkides, et õppijaid mitte üle koormata ja tekitada neis eduelamuse tunne. Selleks, et õpitud sõnad meelde jääksid, planeerisime päevaplaani olukordi, kus varasemalt õpitut korrati. Eriliseks tegi keeleõppe laagris see, et teadmisi anti edasi noortelt noortele, kuna tegevustes abistasid aktiivsed ja missioonitundega eestlastest noored, kes avaldasid soovi õppetöös ja laagri tegevustes kaasa aidata.

Laager leidis positiivset kajastust Viljandi maakonnalehes Sakala (Raidma, 2022) ning ülevaade ilmus TÜ Viljandi kultuuriakadeemia kodulehel (TÜ Viljandi kultuuriakadeemia, 2022). Fotod laagri osalejatega on leitavad lisades (vt lisa 7).
Ülevaade toimunud keeleõppe tegevustest on ära toodud järgnevas tabelis.

Tabel 1. *Keelekümbluse õppetegevuste tabel*

Õppetegevuse nimetus	**Õppetegevuse eesmärk**	**Õpiväljundid**	**Osalejad**	**Tegevuste läbiviijad**
1. Rahvuskultuuri tutvustus, plakatite valmistamine.	Anda võimalus osalejatel tutvustada oma kultuuri, kirjutades märksõnad eesti ja ukraina keeles	Teab rahvusvärvide ja sümbolite nimetusi eesti keeles; tunneb sõnu sinine, must, valge, kollane, lipp, vapp, lill ja oskab neid eesti keeles hääldada; osaleb meeskonnatöös koos eestlastest noortega.	Ukraina ja Eesti noored, laagrikasvatajad.	Antonina ja Riine, eestlastest noored kellele oli ülesanne eelnevalt teada.
Tegevuse kirjeldus	Ülesandeks oli valmistada oma kultuuri tutvustav plakat, millel on märksõnad nii eesti, kui ka ukraina keeles. Noored pidid jagunema 6 grupiks tubade kaupa nii, et igas grupis on i Eesti ja Ukraina noored, kes üksteist tõlkimisel aitavad. Tegevuste tagajärjel valmisid põnevad tööd, sõnad olid kirjutatud kahes keeles trükitähtedega. Osalejad kinnitasid valminud plakatid koridori seinale.			

Õppetegevuse nimetus	**Õppetegevuse eesmärk**	**Õpiväljundid**	**Osalejad**	**Tegevuste läbiviijad**
2. Nimede tutvustus	Pakkuda võimalust tutvuda osalejate nimedega ja valmistada isiklik nimesilt eesti ja ukraina keeles.	Oskab kirjutada oma nime kahes keeles - eesti ja ukraina; tunneb vähemalt viite laagris osalevat noort nimepidi; kujundab kunstivahendeid kasutades nimesildi.	Ukraina ja Eesti noored, laagrikasvat ajad.	Antonina ja Riine.
Tegevuse kirjeldus	Siltide tegemine tubade ustele. A4 formaadis paberile kirjutati toas elavate noorte nimed ning kaunistati oma äranägemise järgi. Seejärel tutvustati nimesid teistele osalejatele ning silt kinnitati oma toa uksele. Ukraina noored kirjutasid alguses nimed emakeeles ning hiljem aitasid eestlastest noored nimed eesti kirjatähtedega kirjutada.			
3. Laagri tegevustega seotud sõnade ülesmärkimine ja tõlkimine kahte keelde	Anda osalejatele võimalus panna kirja sõnad, mis on laagri tegevusega seotud; anda võimalus koostöös tõlkimiseks ning omavahel tutvumiseks.	Osaleja teeb tööd grupis; osaleja teab igapäeva tegevustes kasutatavaid sõnu nagu “alla”, “üles”, “uks”, “aken”, “kogunemine”, “sööma” jne kahes keeles.	Osalejad on jagatud gruppidesse tubade kaupa ning igasse tuppa on appi saadetud vabatahtli-kud eestlastest noored.	Antonina, Riine, Terje, Ave, eestlastest laagris osalevad noored.
Tegevuse kirjeldus	Iga päev pärast lõunasööki arutlesime koos noortega, milliseid uusi sõnu nad olid päeva esimese poole tegevuste käigus teada saanud. Ühiselt valiti 3 - 4 uut eestikeelset sõna, mis kirjutati A4 suuruses paberile nii eesti, kui ka ukraina keeles ning illustreeriti. Paberid kinnitati koridori seintele, kus neid oli võimalik vaadata ja sõnu meelde tuletada.			
4. Loendamine enne tegevuste algust	Pakkuda võimalust õppida eesti keeles numbreid.	Laagri lõpuks oskab osaleja lugeda numbreid kuni neljakümne viieni.	Laagris osalevad noored ja laagrikasvat ajad.	Antonina, Riine.
Tegevuse kirjeldus	Laagri osalejate kogunemisel loendasime kohalolijad üle, et saada teada, kas kõik on kohal. Noored ja laagrikasvatajad olid ringis või poolkaares, et tegevus oleks kõigile nähtav. Osalejad loendasid end eesti keelseid numbreid kasutades. Alustati ühest jne. Loendamise ajal aitasid noored teineteist numbrite meeldetuletamisel. Noored said ise erinevateks lugemise viisideks võimalusi pakkuda.			

Õppetegevuse nimetus	**Õppetegevuse eesmärk**	**Õpiväljundid**	**Osalejad**	**Tegevuste läbiviijad**
5. Nulldialoog	Pakkuda osalejatele võimalust õppida tervitussõnu. Pakkuda osalejatele võimalust öelda teksti etteantud emotsiooni etendades.	osaleja teab viite eestikeelset sõna, mida kasutada tutvumisel ja tervitamisel; osaleja teab erinevaid emotsioone ja oskab neid väljendada; osaleja oskab teksti öelda erinevates rollides olles.	Laagris osalevad noored ja laagrikasvat ajad	Antonina, Riine.
Tegevuse kirjeldus	Tegevustes osalevad noored said kahekaupa esitada lühikese dialoogi. Esiteks mängisime noortele dialoogi ette, et neid julgustada. Järgnes seletus teksti sisu ja konteksti kohta. Edasi said vabatahtlikud noored ise harjutuse läbi teha. Paarid vahetusid ning said iga kord erineva emotsioonikaardi, mida teksti esitades etendada. Pealtvaatajad said ära arvata, mis emotsiooniga on tegu ning kui õiged vastused olid käes, korrati ühiselt antud emotsiooni nimetust nii eesti, kui ka ukraina keeles.			
6. Etendus muinasjutu teemal	Anda laagris osalevale noorele võimalus osaleda grupitöös; õppida eestikeelseid lühilauseid; teha meeskonnatööd; anda võimalus üksteise töid tagasisidestada; tunda rõõmu koostegemisest.	Osaleja oskab teha koostööd teiste noortega; osaleja suudab leida tõlke etteantud tekstile; osaleja mõistab teksti tähendust reaalses olukorras; saab aru meeskonnatöö olulisusest; tunneb rõõmu koostööst.	Laagris osalevad noored ja laagri-kasvatajad.	Antonina, Riine
Tegevuse kirjeldus	Laagris osalejad jagati kaheksasse segagruppi ning neile jagati loosiga muinasjuttude lühitekstid koos illustreerivate piltidega. Eesti noorte abiga tõlgiti tekst ära ja arutleti konteksti üle, et mõista lause tähendust. Noored jagasid iseseisvalt rollid. Iga osaleja pidi näidendi ajal vähemalt kaks lauset ütlema. Ettevalmistus, mille seas oli kostüümide, lavakujunduse valmistamine ja teksti kordamine toimus päeva jooksul. Laagrikasvatajad aitasid ning juhendasid vajadusel. Õhtul kanti valminud teosed ette, pealtvaatajad said arvata, millise muinasjutuga on tegemist. Noored said üksteise töid tagasisidestada.			

Õppetegevuse nimetus	**Õppetegevuse eesmärk**	**Õpiväljundid**	**Osalejad**	**Tegevuste läbiviijad**
7. Värvide mäng	Pakkuda võimalust värvide nimetuste õppimiseks eesti keeles.	Osaleja teab vähemalt viie värvi nimetust eesti keeles.	Laagris osalevad noored ja laagrikasvat ajad	Antonina, Riine
Tegevuse kirjeldus	Mängujuhil on ette valmistatud värvide kaardid. Osalejad on ringis. Mängujuht nimetab värvi eesti keeles ning tõstab samal ajal värvikaardi pea kohale. Osalejad peavad leidma ruumis nimetatud värvi eseme ja seda puudutama. Mängujuht kasutab värvikaarte seni, kuni märkab, et värvide nimetused hakkavad meelde jääma, edaspidi nimetab mängujuht värve värvikaarte ette näitamata. Osalejad liiguvad ruumis, et leida värvidega seotud esemeid.			

Järgnevalt toome mõned näited lõimitud keele- ja draamaõppe tegevustest laagris:

1) Nulldialoog

Harjutuse eesmärgid:

Pakkuda osalejatele võimalust õppida tervitussõnu, mida saab kasutada igapäevases suhtluses.

Pakkuda osalejatele võimalust öelda teksti etteantud emotsiooni etendades.

Õpiväljund:

- osaleja teab viite eestikeelset sõna, mida kasutada tutvumisel ja tervitamisel;
- osaleja teab erinevaid emotsioone ja oskab neid väljendada;
- osaleja oskab teksti öelda erinevates rollides olles.

Tegevuse põhjendus:

Tegevuse eeliseks on kontekst/situatsioon, milles õppija viibib, sest nii on sõnu lihtsam seostada päriseluga. Mängulises õhkkonnas on õppimine lõbusam.

Tegevuse kirjeldus:

Tegevustes osalevad noored said kahekaupa esitada lühikese dialoogi, mis koosnes järgnevast lihtsast tekstist:

A: Tere!

B: Tere

A: Kuidas sul läheb?

B: Hästi! Kuidas sul läheb?

A: Hästi!

Esiteks mängisime noortele dialoogi ette, öeldes teksti rahulikult ja ilmekalt, osalejad kordasid teksti kuulmise järgi. Järgnes seletus, kahes keeles, teksti sisu ja konteksti kohta. Edasi said noored vaba tahte alusel ise harjutuse läbi teha. Paarid vahetusid ning said iga kord erineva emotsioonikaardi, mida teksti esitades etendada. Juhendajate käes olevatele paberitele olid kirjutatud erinevad emotsioonid (nt kurb, vihane, rõõmus, armunud, hirmunud jne) nii eesti, kui ukraina keeles. Pealtvaatajad said ära arvata, mis emotsiooniga on tegu ning kui õiged vastused olid käes, korrati ühiselt antud emotsiooni nimetust nii eesti, kui ukraina keeles.

2) Tuntud muinasjuttude etendamine segagruppides

Harjutuse eesmärgid:

- anda noorele võimalus osaleda grupitöös;
- pakkuda võimalus õppida eestikeelseid lühilauseid;
- anda võimalus teha meeskonnatööd;
- pakkuda võimalust tunda rõõmu koostegemisest.

Õpiväljund:

- osaleja oskab teha koostööd teiste noortega;
- osaleja suudab leida tõlke etteantud tekstile;
- osaleja mõistab teksti tähendust reaalses olukorras;
- saab aru meeskonnatöö olulisusest;
- tunneb rõõmu koostööst.

Tegevuse põhjendus:

Osalemine tegevuses annab võimaluse õppida eesti keelseid sõnu ja lauseid mängulises olukorras, tegevuse eeliseks on mitmekordne teksti kordamine ja koosõppimine. Osalejad loovad päeva jooksul etteaste sisu ja väljundi, lepivad iseseisvalt kokku rollides ning selles, millist teksti nad kasutavad. Loominguline töö kostüümidega, lavakujundusega ja tekstiga aitab kaasa koostööle ja sõprussuhete loomisele eri rahvusest noorte vahel.

Tegevuse kirjeldus:

Laagris osalejad jagati kaheksasse segagruppi ning neile loositi muinasjuttude lühitekstid koos illustreerivate piltidega. Eesti noorte abiga tõlgiti tekst ära ja arutleti konteksti üle, et mõista lause tähendust. Noored jagasid iseseisvalt rollid. Iga osaleja pidi näidendi ajal vähemalt kaks lauset ütlema. Ettevalmistus, mille seas oli kostüümide, lavakujunduse valmistamine ja teksti kordamine toimus päeva jooksul. Laagrikasvatajad aitasid ning juhendasid vajadusel. Õhtul kanti valminud teosed ette, pealtvaatajad said arvata, millise muinasjutuga on tegemist.

Uurimistöö läbiviijatena vaatlesime tegevusi, viisime läbi tagasiside- ja refleksiooniringe ja tegime märkmeid. Analüüsisime vaatluse tulemusi ja tagasisideringist saadud infot, et välja selgitada, kas tegevuste eesmärk on saavutatud.

3.5 Ootamatud olukorrad laagris

Kogenud noorsootöötajatena oleme aastate jooksul korraldanud erinevaid laagreid ja töötanud laagrikasvatajatena. Sellest tulenevalt oleme kokku puutunud erinevate ootamatute olukordadega, mis laagrites võivad ette tulla ning oskame nendega arvestada ja neid lahendada. Samas võivad iga noorsootöötaja praktikas ette tulla olukorrad, millega ei osata arvestada, sest mitme asjaolu kokkulangemisel võib tekkida uus olukord, mida ei osata ette näha ja lahendamisel tuleb instinktiivselt tugineda oma oskustele ning kogemustele.

Järgnevalt anname ülevaate olukordadest, mis panid proovile meie, kui noorsootöötaja professionaalsuse. Antud situatsioonides tõusid esile turvalise keskkonna tagamine ja protsessi juhtimine. Oluliseks said noorsootöötaja tase 6 kutsestandardis toodud pädevused, millest võime välja tuua järgnevad: vastutuse võtmine enda ja meeskonna tegevuse eest; asjakohaste otsuste langetamine; kaasamine ja tegutsemiseks selgete juhiste andmine ning meeskonna motiveerimine; ressursside leidmise korraldamine, lähtudes eesmärkidest; õigeaegse ja asjakohase tagasiside andmine. Lähtudes ette tulnud olukordadest oli meie jaoks oluline tagada füüsilise ja psühhosotsiaalse keskkonna turvalisus, lähtuda oma töös noorsootöö väärtustest luues laagris osalevatele noortele tingimused usalduslike suhete tekkeks. Korraldasime oma töö noortega järgides õigusaktidega kehtestatud ohutusnõudeid. (Kutsekoda *s. a.*)

Probleem puhta joogiveega – esimesel kohtumisel laagripidajaga saime teada, et kraanivesi laagripaigas on joogikõlbmatu. Kohtumistel kinnitati meile, et laagri avamise ajaks on majja paigutatud Saku Läte joogiveeautomaat koos vajaliku veevaruga. Laagri esimese päeva lõunaks selgus, et joogiautomaat on katki ja veepaaki ei ole võimalik vahetada. Probleemi ilmnedes võtsime koheselt ühendust laagripidajaga, kes ütles, et on olukorrast teadlik, kuid ei saa midagi teha. Saime soovituse püüda hakkama saada, sest varsti vahetatakse automaat välja. Selgitasime, et laagris viibib 40 noort ja nad ei saa olla ilma joogiveeta, kuid laagripidaja vastus oli konkreetne, et tema meid rohkem aidata ei saa.

Analüüsides olukorda hakkasime iseseisvalt lahendusi otsima. Võtsime ühendust Saku Lätte kontoriga ja teavitasime probleemist ning kohesest lahenduse vajadusest. Läbirääkimiste tulemusel lubati automaat välja vahetada kolme päeva pärast. Olime kriitilises olukorras ja

pidime otsima lahendust, kuidas tagada kolme päeva joogivesi. Lähenesime loominguliselt ning esialgu lõikasime automaadi jaoks mõeldud veepaakidelt kaaned ära, nii saime täita laste joogivee pudeleid ning valada vett kannudesse ja sealt tassidesse. Teises laagri osas ootas meid veel suurem üllatus, sest ootamatult avastasime, et majas puudub nii joogiaparaat, kui ka veevaru. Taas võtsime ühendust laagripidajaga, kes lubas tuua puhast vett, kuid toodud vesi oli joogikõlbmatu- kanistrite avamisel oli vesi hägune ning lõhnas roiskunult. Sel korral laagripidaja meie kõnedele ei vastanud vaid saatis kirja, et tema on joogivee toonud. Olukord oli nii tõsine, et kaalumisel oli laagri katkestamine, sest tervisenõuded ei olnud tagatud.

Teavitasime probleemist noori ning ootusärevas õhkkonnas, milles me kõik viibisime, tundsime, kuidas nad oma käitumise ja olekuga meid igakülgselt toetasid, sest ei soovinud sõprade juurest lahkuda.

Otsuste tegemisteks pidasime laagrikasvatajatega kriisikoosoleku, kus arutasime edaspidiste tegevuste üle. Langetasime otsuse jätkamise kohta võttes arvesse, et laager oli laste ja lastevanemate poolt väga oodatud. Lapsevanemad uurisid enne info kättesaamist, kas laager ikka toimub ning olid valmis vajadusel kasvõi rahaliselt toetama, peaasi, et lapsed uuesti kokku saaks.

Mõtlesime välja tegevusplaani, kuidas tagada 5 päeva joogivesi. Esimesel päeval ostsime poest vett oma kuludega. Järgnevatel päevadel kasutasime laagrikasvataja Ave Paluoja tutvusi ning saime puhast joogivett.

Kokkuvõttes võime öelda, et sel ajal kui oleksime pidanud tegelema noortega ja läbi viima planeeritud tegevusi olime olukorras, kus tegeleda tuli laagripidaja kohustuste täitmisega, mis mõjus meile frustreerivalt, oli väga väsitav ning vaimselt kurnav. Olenemata keerulisest olukorrast saime probleemi lahendatud ning laager jätkus plaanipäraselt.

Toatemperatuuri reguleerimise võimaluse puudumine – teine olukord, mis vajas kiiret lahendamist oli seotud temperatuuriga. Laagri toimumise ajal oli väljas 30°C sooja. Majutuskohas oli igas toas võimalus tuba ventileerida, kuid suurtest akendest sisse paistev päike tõstis temperatuuri oluliselt. Päikese kaitseks oli tähtis, et päevasel ajal oleksid akende ees katted. Laagri esimesel päeval ilmes, et osades ruumides on kardinapuud väga halvas olukorras ja tulevad seina küljest lahti. Teadsime, et laagri tingimuste kohaselt tuleb ruumides tagada tervisele ohutu sisekliima. Eluruumide õhutemperatuur peab olema vähemalt 19 °C. Temperatuuri tõusmisel üle 26 °C tuleb võtta tarvitusele meetmed temperatuuri langetamiseks. (Laagrikorraldaja käsiraamat, 2020) Olukorda märgates võtsime ühendust laagripidajaga ja palusime probleemi lahendada. Saamata vastust asusime iseseisvalt olukorda parandama. Ühes toas oli võimalik kardinapuu köietöö võtteid kasutades nööriga kinnitada,

kuid kahes järgnevas ruumis oli vaja spetsiaalseid tööriistu. Võtsime ühendust naabermaja peremehega, kes tuli meile appi ning päeva lõpuks said kõik ruumid korralikud aknakatted ette.

Ülitundlik signalisatsioon – kui eelnevad probleemid olid sellised, millega oleme aastate jooksul otseselt või kaudselt kokku puutunud, siis järgnev situatsioon oli meile, kui kogenud praktikutele esmakordne ning pani meie oskused proovile nii füüsiliselt kui emotsionaalselt.

Laagrit ette valmistades teadsime, et osalejate hulgas on Ukraina sõjapõgenikest noored, kes võivad olla traumaatilise kogemusega. Lastevanemate teatise/nõusolekulehega kogusime kokku kõik olulised andmed laste tervisliku seisundi ja erivajaduste kohta. Lisaks saime selle kaudu lapsevanema/eestkostja kontaktandmed, kelle poole probleemide tekkides pöörduda. Laagris viibijate hulgas oli ka neid Ukrainast pärit noori, kelle eest vastutasid kohaliku omavalitsuse töötajad. Kiireks reageerimiseks olid kõik laagrikasvatajad kontaktandmetega dokumendi olemasolust ja asukohast teadlikud.

Olukord, mida järnevalt kirjeldame tabas meid teisel laagripäeval, öörahu saabudes, kui kõik laagris osalejad magasid. Umbes kell 2 öösel hakkas tööle ööbimispaiga signalisatsioon. Tänu sellele, et esimesel päeval viisime osalejatega läbi ohutustehnika instruktaaži ja mängisime läbi evakuatsiooni, kogunesid noored kokkulepitud kohta. Ruumidest väljudes kontrollisime toad üle, et keegi ei oleks jäänud tuppa. Välja jõudes nägime, et laagris abikasvatajana töötanud ukrainlanna ja osa Ukraina noortest olid tõsises paanikas. Esimese küsimusena esitati meile kus on varjend, kuhu liikuma peab. See oli hetk, kus mõistsime probleemi tõsidust.

Noortele, kes olid hiljuti sõjakoldest tulnud seostus signalisatsiooni müra õhuhäirega ning nad kartsid, et koolimaja hakatakse pommitama. Eesti lapsed olid suhteliselt rahulikud, majast väljudes olid nad kaasa võtnud pleede ja tekke, kuid Ukraina noored olid õue jooksnud otse voodist.

Peale seda, kui selgus, et tegu oli valehäirega võtsime majapidaja ja turvafirma juhendamisel signalisatsiooni maha ja saatsime noored hoonesse tagasi. Eesti noored läksid oma tubadesse, kuid Ukraina noored kogunesid ühte tuppa, et rahuneda ja üksteist lohutada. Et noorte seisundist ülevaade saada läks osa kasvatajatest Eesti noori üle vaatama ja Antonina koos Ukraina abikasvatajaga tegelesid Ukraina noortega.

Vesteldes Eesti noortega selgus, et signalisatsioon oli neid unest üles ehmatanud ning õues nähtud Ukraina noorte emotsioonidest olid nad häiritud ja segaduses. Kui Antonina sisenes ruumi, kuhu olid kogunenud Ukraina noored tajus ta pingelist õhkkonda, noored

istusid teineteise kõrval kaissu pugedes. Vesteldes noortega sai Antonina aru, et signalisatsiooni heli oli äratanud neis, kes tulid Eestisse otse sõjatsoonist, läbielatud olukorrad ja nendega kaasnenud tunded. Korraga tekkis olukord, kus noored, kes teineteist veel hästi ei tundnud tahtsid rääkida väga isiklikke lugusid sõjas nähtust ja kogetust.

Noorsootöötajana tajus Antonina, et pinge maandamiseks on oluline lasta noortel rääkida ning peegeldada räägitut. “Sellises olukorras olin esmakordselt ning see oli ka minu jaoks väga emotsionaalne, kuid pidin jääma rahulikuks. Jagatud lood olid väga karmid, kuid rääkides vabanesid noored sisemistest pingetest ning 1,5 h möödudes hakkasid nad juba selle üle nalja viskama, kuidas nad signalisatsioonile reageerinud olid.” Noorte hääletoonist ja olekust oli näha rahunemise märke ning Riine liitumisel seltskonnaga said viimase jutud rahulikult peetud. Noorte hääletoon ja pikemad pausid andsid mõista, et kõik on hästi ja soovitakse oma tubadesse minna. Õhtu lõppes sellega, et enne voodisse minekut kallistasid Ukraina noored kasvatajaid ning soovisid head und.

Tuppa jõudes toimus kasvatajate-poolne olukorra analüüs, tagasiside andmine ja reflekteerimine. Antonina: “Tagantjärgi olen väga tänulik, et mul olid laagris kasvatajateks inimesed, keda ma tunnen ja saan usaldada. Teadsin, et on oluline anda teistele kasvatajatele ülevaade sellest, millest noored rääkisid ja kuidas nad ennast tundsid. Surmasuus olnud laste lugude edasiandmine ei olnud lihtne, sest turvalises keskkonnas pääsesid emotsioonid valla. Kallistasime ja nutsime ning toetasime teineteist. Tänu võimalusele rõhuvatest emotsioonidest vabaneda saime heatujuliselt edasi minna.”

Järgmisel päeval ujumast tulles avastasime, et majutuspaiga signalisatsioon on taas tööle hakanud. Võtsime ühendust majandusjuhatajaga ja ühega hoone haldajatest ning informeerisime neid toimuvast, paludes probleem lahendada. Õnneks mõisteti meie olukorda kiiresti ja telliti turvafirma tehnik, kes signalisatsiooni üle vaatas ja rikke eemaldas.

Kokkuvõtteks võib öelda, et tuginedes varasematele kogemustele ja TÜ Viljandi kultuuriakadeemias saadud teadmistele saime keerulistes olukordades hakkama ning uued kogemused rikastasid meie teadmistepagasit.

4. Praktilise osa tulemused ja analüüs

Järgnevas peatükis kirjeldame valitud tegevuste vaatlusest ja tagasisidest saadud tulemusi ning analüüsime kogutud andmeid.

Lähtudes uurimuse eesmärgist, milleks oli välja selgitada, millised on keelekümblusmeetodi keeledušš ja draamaõppe rakendamisvõimalused Eesti-Ukraina noorte

seikluslaagris, pakkusime laagris osalejatele võimalust kaasa teha valitud metoodikate järgi kavandatud tegevustes, et viia uurijatena läbi osalusvaatlus, mille käigus jälgida tegevuste protsessi, koguda vaatlusandmeid ja tagasisidet. Vaatlust läbi viies ja tagasisidet saades tegime märkmeid päevikusse, et saadud tulemusi hiljem analüüsida.

Vaatlesime toimuvat autentsel kujul, ise osaledes ning jälgisime sotsiaalse konteksti mõju keeleõppe ja lõimingu toetamisele pakutavate tegevuste ajal.

Vaatlused toimusid meie poolt valitud tegevuste ajal. Läbiviijate ja osalejatena jälgisime noorte tegutsemist, seda omalt poolt mõjutamata. Sekkusime tegevustesse vaid noorte palvel või juhul, kui nägime, et tegevus on takerdunud ning osalejad on segaduses. Vaatluse tulemusi analüüsides toome välja järgneva:

Teatud tegevustes oli noortele abiks juhendaja oskus noore rolli asuda ning tegevustes osaledes eeskujuks olla – noored olid julgemad, entusiastlikumad ja motiveeritumad tegevustes kaasa lööma, kui juhendajad ülesannet näitlikustasid. Näiteks ülesande "Nulldialoog" läbiviimise alguses nägime, et noored on häbelikud ja ei ole väga motiveeritud tegevuses osalema. Juhendajate poolt ette näidatud ja mängitud tegevused julgustasid noori, sest tegevuse lõpus oli nalja palju. Eeskujust julgust saades toimus osalejate suhtumises muutus. Märkasime, et noored hakkasid julgemalt tegevuses osalema ning avaldasid soovi ka korduvalt dialoog mõne uue partneriga läbi teha. Noored kasutasid tegevuse käigus õpitud lauseid hiljem kogu laagri jooksul, lisades teinekord ka mõne humoorika emotsiooni.

Humoorikaid elemente sisaldavad tegevused motiveerisid noori kaasa tegema ning eestikeelseid sõnu julgemalt kasutama – näiteks märkasime, et värvide mäng tekitas kohe alguses positiivseid emotsioone, noored võistlesid, kes kiiremini nimetatud värvi eset puudutab. Ruum täitus naeruga ja lõbusa siblimisega. Kaartide mängust väljavõtmise järel hakkasid osalejad teineteist rohkem jälgima, et veenduda oma tegevuse õigsuses. Oli hetki, kus värvi valikuga eksis mitu osalejat, mis tekitas väga lõbusaid olukordi, sest mängijad said aru, et teisi saab sel moel eksitada. Märkasime, et edaspidi kasutati mängulist tegevust olukordades, kus laagris osalejad pidid aega parajaks tegema ning samal ajal viibisid teises ruumis, mis andis võimaluse värve uutest kohtadest otsida. Selline värvide õppimise meetod oli meelelahutuslik ja lõi vaba õhkkonna, mis toetas õpieesmärkide saavutamist.

Osalemine grupitöödes liitis noori, mille tulemusena julgesid nad rohkem teineteisega suhelda ning seda lihtsam oli nende edaspidine omavaheline koostöö, sest teati teineteise tugevusi ja nõrkusi – üheks ülesandeks, kus toimus tutvumine ja keeleõpe ühel ajal oli nimesiltide valmistamine tubade ustele. Saades ülesande kätte hakkasid noored

silte valmistama. Kasutati erinevaid etteantud vahendeid. Siltide visuaal otsustati koostöös toakaaslastega. Töö kulges rahulikus meeleolus.
Vaatlejatena panime tähele, et noored olid väga agarad siltide kaunistamisel ning kasutasid humoorikaid väljendeid. Tegevus lihtsustas keele õpet, sest toimus vabas õhkkonnas. Nimede tõlkimise vajadus motiveeris eri emakeelega noori omavahel suhtlema, sest nad soovisid tuttavaks saada.

Ühised läbielamised, mis leidsid oskusliku tegutsemise tagajärjel positiivse lahenduse liitsid nii noori, kui ka noori ja täiskasvanuid omavahel, motiveerisid koos tegutsema ja kasvatasid usaldust üksteise vastu – ühe näitena toome välja häiresignalisatsiooni tööle lülitumise kell 2.00 öösel, mille tulemusel toimusid südamlikud ja emotsionaalselt toetavad vestlused, räägiti lugusid sõjas üle-elatud õudustest ja Eestisse jõudmisest. Püüti teineteist rahustada kuulates osavõtlikult, kallistades ja pisaraid kuivatades, lõpuks ka nalja visates ja unistades helgemast tulevikust. Pärast vestlusi kasvas usaldus ja teineteise mõistmine, mis tõstis motivatsiooni laagris tegutseda. Noored, kes olid laagrisse tulnud suure traumakogemusega ning ei osanud tegevustest ja kasvatajatega suhtlemisest rõõmu tunda olid järgmisel hommikul suhtumist muutnud, sest ühiste läbielamiste tagajärjel toimunud vestlused olid meid üheks suureks hoolivaks meeskonnaks liitnud.

Noorte jaoks oli oluline olla ise tegevuste suunaja ja algataja – laagri jooksul toimusid regulaarsed osalejate loendamised, et veenduda kas kõik on kohal. Selle ülesande juures näitasid noored ise initsiatiivi, otsides harjumuspärasele tegevusele uut lähenemist. Ülesande algusfaasis olid osalejad püüdlikud ja aitasid teineteist, kui õige sõna meelde ei tulnud. Hiljem alustasid lugemist juba iseseisvalt. Märkasime, et tegevus meeldis noortele ja pakkus põnevust, sest, et rivistudes ei paigutanud noored end juba tuntud numbrite järgi. Poole laagri möödudes tehti ettepanek, et me võiks loendada numbreid tagurpidi või siis erinevaid liigutusi tehes. See idee meeldis kõigile ning loendamine hakkas toimuma nii, et alguses loeti kõiki numbreid alustades “ühest” ning lõppu jõudes loendati numbreid tagurpidi.

Oma kultuuri rõhutamine oli noorte jaoks tähtis – märkasime seda mitmetes tegevustes. Esimene tähelepanek toimus rahvuskultuuri tutvustavate plakatite valmistamise töötoas. Saades teada ülesande haarasid noored initsiatiivi, jagasid ennast gruppidesse ja suundusid tubadesse tööd tegema. Osalejate käitumisest ja hääletoonist saime aru, et nad on elevil ja entusiastlikud. Raskusi valmistas osade sõnade tõlkimine, sest puudus võimalus *Google*-i tõlkeks. Noored kasutasid loovaid võtteid ning joonistasid ja värvisid pilte, seletades esemete ja värvide nimetusi kehakeelt appi võttes ja kirjutades värvide nimetusi. Kahes grupis olid osad noored tagasihoidlikud ning seetõttu ei edenenud koostöö, sekkusime, et osalejaid

motiveerida ning jagasime ideid, kuidas tegevusi läbi viia. Tööde tutvustuse ajal hääldasid noored sõnu valjult ning tegevus lõppes ühise spontaanse rahvuslike laulude laulmisega. Valminud plakatid asetati nähtavale kohale, et järgnevatel päevadel sõnu meelde tuletada ja korrata**.**

Teine oluline märkamine toimus laagri tegevustega seotud sõnade. ülesmärkimisel ja kahte keelde tõlkimisel – oluliste sõnade leidmiseks toimus ühine arutelu. Osalejad võtsid tegevusest heatujuliselt osa. Sõnade valik arutati läbi rahumeelselt ja kokkulepped tehti kiiresti. Märkasime, et tegevuse ülesehitus toetas osalejate autonoomset eneseteostust - sõnu kirjutada, tõlkida või siis illustreerida said need noored, kes seda soovisid. Ukraina noored kasutasid ülesande teostamisel võimalust lisada sõnade juurde illustratsioonide kaudu oma kultuuri elemente. Need osalejad, kes tundsid, et soovivad tegevuses osaleda pealtvaatajana said selle võimaluse ning osalesid soovi korral ideede pakkujatena.

Nimesiltide valmistamine – märkasime, et nimesiltide valmistamisel kasutasid osalejad rahvuslikku sümboolikat, et oma kultuuri rõhutada ning muuta sildid isikupärasemaks. Tegevuse käigus tutvuti eesti keele tähestikuga läbi kunstitegevuse.

Ülesande püstitus, milles ei rõhutatud keeleõpet, kui eesmärki, vaid tähelepanu suunati ühistegevusele, muutis keele õppimise vahendiks, mille abil tulemuseni jõuda, märkamata, et selle kaudu keelt õpiti – vaatlustest selgus, et selliseks tegevuseks sobis väga hästi etendus muinasjutu teemal, sest eesmärk oli esitada teistele oma etendus, kuid eesmärgi saavutamiseks tuli õppida lühikesed tekstid eesti keeles. Täheldasime, et tänu noortevahelistele headele suhetele edenesid ettevalmistused õhinal. Aeg-ajalt märkasime kunstilisi erimeelsusi, kui mõni noor ei saanud soovitud rolli või ei vastanud kostüüm ettekujutusele. Laagrikasvatajate sekkumisel ja nõustamisel jõuti kokkuleppele. Eesti ja Ukraina noorte omavaheline koostöö sujus ladusalt ja sõbralikus õhkkonnas, kui tekkis probleem teksti mõistmisel ja tõlkimisel, küsiti abi juhendajatelt. Pärast etendusi arutlesid noored selle üle, millise riigi muinasjutuga on tegu. Selgus, et mitmeid muinasjutte pidasid nii eestlased, kui ukrainlased enda omaks. Tegevuse käigus õpitud sõnu ja lauseid kasutasid noored ka pärast tegevuse lõppu.

Tagasiside- ja reflektsiooniringid – tagasiside kogumine toimus peamiselt ühistes tagasisideringides. Tagasiside viisi valisime vastavalt olukorrale lähtudes noorte vajadustest. Protsess võis sõltuvalt tegevusest olla väga lühike või pikem, kuid toimus pidevalt kogu laagri vältel.

Esimeses tagasisideringis saime teada, et osadel noortel ei olnud motivatsiooni laagris osalemiseks, sest nad olid äsja sõjakoldest Eestisse tulnud ning vajasid aega rahunemiseks ja kohanemiseks, kuid laagrisse olid nad suunatud kohalike omavalitsuste ametnike initsiatiivil. Noortel puudus usk, et laagrikorraldajad on neile toeks ning tegevustel arvestatakse nende vajaduste ja soovidega. Võtsime meile antud tagasiside teadmiseks ja andsime noortele rohkem aega tutvumiseks ja kohanemiseks.

Märkasime, et tagasiside andmine ei ole Ukraina noortele harjumuspärane. Noorte jutust selgus, et kodumaal nende tagasisidet tegevustele ei küsita ja tegevused on täiskasvanute poolt ette antud ning tingimuste üle ei arutleta.

Tagasisideringis tuli välja väärtuste ja kultuuriruumide erinevus. Meie jaoks oli üllatav, et Ukraina noored olid tagasihoidlike elamistingimuste suhtes väga leplikud ja andsid positiivset tagasisidet. Tegevustest mainiti meeldejäävatena asjaolusid, mis Eesti noortele olid igapäevased nagu näiteks sõbralik ja toetav suhtlemine politseinikega. Ukrainlasi hämmastas tegevuste rohkus ning mitmekesisus, mis oli planeeritud ja korraldatud laagri jooksul spetsiaalselt noortele. Ukrainlased avaldasid heameelt ja tänu Eesti noortele, kes osalesid vabatahtlikena tegevuste läbiviimisel.

Tagasiside- ja reflektsiooniringides kuuldust selgus, et ukrainlased mõistavad eesti keele õppimise olulisust ning enamik teadis, et hakkab õppima eestikeelsetes koolides.

Tegevusi arutades pakkusid noored ideid, kuidas eestikeelseid sõnu meelde tuletada ja uute tegevuste käigus taas kasutada. Samuti saime tagasisidet läbiviidu kohta ning vajadusel saime noorte ettepanekuid kasutades teha järgnevates tegevustes muudatusi.

4.1 Refleksioon Antonina Eek

Soovides analüüsida ning lahti mõtestada Eesti-Ukraina keele- ja integratsioonilaagri ning tegevusuuringu korraldamise ja läbiviimisega seotud tegevusi, valisin Korthagen ja Vasalose (2005) sibulakujulise refleksioonimudeli. Refleksiooniprotsessi käigus analüüsisin mudeli kuuel tasandil oma enesearengut.

Keskkond – võttes vastu võimaluse korraldada keeleõppe- ja integratsioonilaagrit Ukrainast pärit sõjapõgenikest noortele teadsin, et see on minu jaoks uus väljakutse, samas nägin võimalust saada uusi kogemusi keeleõppe ja integratsiooni alal ning tõsta oma professionaalsust. Olin esimest korda olukorras, kus mul tuli tööd teha noortega, kes on elanud läbi dramaatilisi olukordi ja see pani mind professionaalina proovile ning tekitas ärevust ja palju küsimusi.

Enne laagri algust mõtlesin läbi, kuidas oleks kõige efektiivsem noori toetada ning leidsin, et Eesti noori kaasates saan luua keskkonna, kus saab toimuda noorelt noorele õppimine ning esmane sõprussuhete loomine, mis on integratsioonis väga oluline.

Kuna laagri eelarve oli väga piiratud, kaasasin vabatahtlikke organisatsioone ja koostööpartnereid, kellega olin eelnevalt koostööd teinud ning keda sain usaldada. Laagri tegevuste planeerimiseks ja ettevalmistamiseks oli vaid üks kuu, ning vajasin enda kõrvale usaldusväärset abilist ja meeskonda.

Käitumine – laagri kiireks planeerimiseks kaasasin appi kursusekaaslase Riine, kellega mul oli juba varasem positiivne koostöökogemus. Minu koostöö Riinega oli teineteist mõistev, toetav ja usaldav nii laagris, kui ka kirjaliku töö kirjutamisel. Mulle meeldib Riine otsekohesus ja sihikindlus ning tahe probleemide lahendamise nimel koostööd teha. Tundsin, et mõtleme sarnaselt, sest pidasime mõlemad oluliseks teadmist, et tekkinud probleemseid olukordi saab lahendada vaid juhul, kui need teada on. Teeme tööd noorte heaks ja koos noortega ning see on kõige tähtsam.

Pädevused, oskused – keeleõppe- ja integratsioonilaagri sisu ülesse ehitades oli oluline, et noortel oleks lõbus keelt õppida hirmu tundmata ning õppetegevused oleksid lühikesed aga sisukad. Tegevusi planeerides jõudsime koos Riinega teadmiseni, et kasutame keeleõppe meetoditena keeletušši ja draamaõpetust. Minul puudusid eelnevad teadmised nende õppemeetodite kasutamisest ning sellepärast viisime läbi tegevusuuringu, mis käsitles nende koos toimimist ning millest arenes välja meie ühine lõputöö.

Laagrit läbi viies ja lõputööd kirjutades sain teadmise, et õppemeetodid keeletušš ja draamaõpetus sobivad väga hästi keele algõpetuseks, kuna draama ülesanded loovad konteksti keeleõppele. Lühikesed ülesanded aitavad sõnu õppida, kuna ei koorma osalejaid liigse informatsiooniga. Märkasin, et pikemad ülesanded väsitasid noori, sest tegevused toimusid pidevas keele tõlkimise keskkonnas. Olin ise samuti vaimselt väsinud info jagamisest ja suunamisest kahes keeles samal ajal. Leidsime Riinega lahenduse ning võtsime kasutusele sünkroontõlke, kus üks juhendaja seletab tegevusi eesti ja teine vene keeles. Selline otsus võimaldas vahepeal puhata ja jõudu koguda.

Laagrit läbi viies tundsin ennast mitmel korral halvasti, kuna ei suutnud oma emotsioone vaos hoida, kui Ukraina noored kodumaal toimuvast rääkisid. Samas võin öelda, et pärast vestlusi tekkinud emotsionaalne side aitas ka skeptilisi noori veenda selles, et laager on korraldatud nende huve arvestades ning nad said aru, et ma hoolin nendest. See teadmine andis mulle jõudu, usku ja inspiratsiooni, et ma teen õiget asja.

Kõige keerulisem olukord laagri jooksul tekkis siis, kui maja signalisatsioon hakkas keset ööd tööle. Ukraina noored olid paanikas, seostasid olukorda Ukrainas toimuvaga ning otsisid majast välja joostes varjendit. Kahjuks ma ei osanud sellise olukorra tekkimist ette näha. Kokkuvõttes lahendasin olukorra professionaalselt, kuid olin hiljem ise emotsionaalselt kurnatud. Tunnen, et vajaksin juurde teadmisi eneseabi võtetest enda säästmiseks kriitilistes olukordades. Olen rõõmus, et töötasin laagris südamlike kolleegidega, kellelt sain vaimset tuge.

Tõekspidamised, uskumused – usun siiralt, et olukordi analüüsides ja järeldustest õppides saan enda mõtteid ja tegusid juhtida. Hea meeskond, usaldus ja tegevuste delegeerimine on õnnestunud ürituse alus. Ei tohi tugineda eelarvamustele vaid märgata seda, mis tegelikult toimub, seda nägin Ukraina noorte suhtumisest alguses ja meele muutumisest.

Identiteet – kuna töötan õpetajana, on mul eelnev kogemus õppetöö läbiviimisega. Olen õppinud põhi- ja keskkoolis vene keeles ja pean enda tugevuseks sellise laagri läbiviimisel seda, et valdan väga hästi eesti- ja vene keelt nii kirjas, kui kõnes. Olen aastaid korraldanud suuri laagreid, mis on andnud mulle palju kogemusi. Pean ennast heaks kuulajaks ja suhtlejaks ning mulle meeldib teha noortega tööd.

Oma töös noortega lähtun noorsootöötaja kutseetikast (Eesti noorsootöötajate kogu, *s.a.*) pean noori võrdseteks partneriteks, olen salliv, noorte algatusi toetav ning austan teisi rahvuseid ja nende kultuuri.

Missioon – Edaspidi soovin tegevusuuringust saadud teadmisi kasutada töös vene-keelsete noortega, et aidata neil paremini Eesti ühiskonda integreeruda ning eesti keelt õppida. Lapsepõlves olen olnud olukorras, kus mind pikka aega ei võetud Eesti ühiskonnas omaks, kuna ma õppisin vene õppekeelega koolis ja minu nimi on Antonina. Kogetu motiveerib mind noorte ühiskonda lõimimisele kaasa aitama ja noorte abistamine on minu jaoks väga oluline. Noorsootöötaja kutse-eetika. (*s.a.*).

4.2 Refleksioon Riine Ant

Annan ülevaate Eesti-Ukraina seikluslaagri läbiviimise kogemustest ning reflekteerin lõputöö kooskirjutamist kursusekaaslase Antoninaga.

Valisin John Dewey kogemusliku õppimise teooria järgi koostatud tegevusõppe ringi mudeli (vt lisa 8). Dewy järgi tegutsetakse uutes olukordades endiste kogemuste varal, saades teadmisi, mida analüüsides kujundatakse uus kogemus, mis läbi arengu aitab mõtlemist ümber kujundada ning olla valmis uuteks kogemusteks.

Olen üsna pikaajalise noorsootöö kogemusega ning oman antud valdkonnas nii praktilisi, kui ka teoreetilisi teadmisi. Varasemalt olen erinevaid laagreid korraldanud ja nendes erinevates rollides tegutsenud, mistõttu sain tugineda eelnevatele kogemustele, kuid teisest kultuuriruumist ning erineva emakeelega noortega tegutsemine pani mind olukordadesse, mis võimaldasid saada uusi teadmisi, mistõttu varasemad kogemused täienesid. Kogesin, et lihtsatest tegevused võivad kujuneda kultuuridevahelist kommunikatsiooni edendavad sügavasisulised ning emotsionaalsed olukorrad. Näiteks muutus plakatite valmistamise ülesanne neid esitledes spontaanselt teineteisele rahvalaulude esitamiseks. Politseibussi ruuporit katsetades esitati selle kaudu Ukraina hümni. Keeruliseks muutis minu jaoks olukorra asjaolu, et ma ei oska vene keelt. Õnneks olid abiks Antonina ja osad noored, kuid teatud hetkedel oleksin soovinud ise hakkama saada.

Leian, et Eesti-Ukraina noorte seikluslaagri korraldamine oli minu jaoks tähendusrikas ning andis minu tegemistele uue mõõtme. Võimalus abistada traumakogemusega noori oli minu jaoks esmakordne, puudutas ning pani seni kogetut ümber hindama.

Koostöö Antoninaga nii laagri korraldamisel, kui ka lõputöö kirjutamisel oli väga hea. Antoninaga olin ka varasemalt koostööd teinud, kuid mahuka uuringu ühiskirjuamise kogemus mul puudus. Varasema kogemuse järgi teadsin, et oleme sarnase mõtlemise ja tööstiiliga, tegutsedes sain uusi kogemusi ja mõistsin, et teatud olukordades käitume siiski erinevalt ning vajame teistsugust lähenemist. Nii laagri tegevused, kui ka uuringu koostamine said meil detailidena läbi arutatud, osaliselt üsna põhjalikult argumenteeritud ja vajadusel ka vaieldud. Läbi nende tegevuste õppisin nii ennast, kui ka Antoninat paremini tundma ning analüüsides tehtut hindan meie koostööd veelgi kõrgemalt. Saadud uue kogemuse põhjal võin öelda, et usaldan ja austan Antoninat veelgi rohkem, sain kinnitust, et läbi konstruktiivsete arutelude sünnib mõlema osapoole jaoks parim tulemus ning olen valmis ka edaspidi koos tegutsema.

4.3 Kokkuvõttev arutlus

Loov-praktilise töö eesmärk oli välja selgitada, millised on keelekümblusmeetodi keeledušš ja draamaõppe rakendamisvõimalused eesti keele õppes Eesti-Ukraina noorte seikluslaagris läbiviidud tegevuste näitel. Tegevusuuringu teoreetilises osas andsime ülevaate Ukraina sõjapõgenike olukorrast Eestis pärast Venemaa-Ukraina sõja algust, riiklikest prioriteetidest sõjapõgenike integreerimisel ning avasime keeleõppe meetodite keeledušš ja draamaõpe olemuse ja lõimimise põhimõtted.

Tegevusuuringu läbiviimiseks püstitasime endale eesmärgi välja selgitada, millised on keelekümblusmeetodi keeledušš ja draamaõppe rakendamisvõimalused Eesti-Ukraina noorte seikluslaagris?

Eesmärgi täitmiseks seadsime järgmised ülesanded:

- anda ülevaade laagri tegevustest;
- kirjeldada, kuidas töötab keele- ja draamaõppe meetodite omavaheline lõiming ning analüüsida saadud tulemusi;
- reflekteerida isiklikku kogemust.

Uurimiseesmärgi täitmiseks viisime läbi tegevusuuringu, milleks korraldasime 14 päevase laagri 40 Ukraina ja Eesti noorele.

Tegevuste käigus viisime läbi vaatlused ja tagasisideringid, et koguda infot keeledušši ja draamaõppe meetodite koostoimimise kohta.

Laagris pakkusime noortele võimalust eesti keele õppimiseks, mis põhines keeledušši ja draamaõppe meetodite lõimingul ja tutvumiseks Eesti kultuuriga ning ühiskonna igapäeva elu mõjutavate valdkondadega. Ukraina noortel oli võimalik kogukonda sulandumiseks juurde saada uusi tutvusi. Algul oli vaatluse analüüsi piiranguks järjepidevuse puudumine, kuna osa noori vahetus laagri käigus ning see tõi endaga kaasa ka uue grupidünaamika protsessi. Laagri teine pool sujus ladusamalt, kuna noored olid omavahel tuttavad ja laagri põhimõtetega harjunud.

Tuginedes osalusvaatluse märkmetele ja tähelepanekutele ning osalejate antud tagasisidele võime väita, et laagri tegevustes ja keeleõppes osalenud noored omandasid igapäevaselt vajalikku eesti keelset sõnavara, muutusid suhtlemisel julgemaks, Eesti ühiskonna toimimise osas teadlikumaks ning emotsionaalselt avatumaks.

Tagasiside põhjal saime teda, et Ukraina noorte suhtumine ja eelarvamused riiklikesse institutsioonidesse põhinevad nende kodumaa poliitilise olukorra ja sealsete võimaluste erinevusel võrdluses Eestiga. Hirm suhtlemises politseinikega, teiste kõrgemal seisvate isikute

ning isegi laagrikasvatajate ees tekitas esialgu ülesannete läbiviimiseks pärssiva õhkkonna. Järelikult tuleb enne keelõppega alustamist kasutada selgitamistööd ja "jää sulatamist" võimaldavaid tegevusi.

Vaatluste käigus saadud infole tuginedes võime järeldada, et visualiseerimine on keeleõppes suureks abiks, sest aitab sõnu korrata, meenutada ja luua konteksti.

Lisaks selgitasime välja, et draamaõppe ja keeledušši meetodite lõimimisel on võimalik luua keskkond ja kasutada viise, mis muudavad keele õppimise põnevaks ja sundimatuks. Meie märkamise kohaselt toetas noorte positiivset avanemist ja julgemat osavõttu keskkond, milles juhendaja sai osaleda tegevustes tulles noore tasandile, julgustades, inspireerides ja olles eeskujuks. Järelikult on oluline, et parema tulemuse saavutamiseks oleks noorsootöötaja vajadusel valmis osalema tegevustes koos noortega.

Samuti oli keeleõppe motivaatoriks noorte soov üksteisega tuttavaks saada ja tutvustada oma päritolu. Märkasime, et osalejad kasutasid erinevates keeleõppe ülesannetes rahvuslikku sümboolikat, millest võib järeldada, et oma kultuuri ja päritolu rõhutamine oli noorte jaoks olulisel kohal. Järelikult loovad lõimitud keeledušši ja draamaõppe meetodite tegevused soodsa keskkonna autonoomse motivatsiooni toetamiseks.

Tagasiside- ja reflektsiooniringidest saadud informatsiooni põhjal selgus, et laagris osalevatele Ukraina noortele avaldas muljet Eesti noorte panustamine laagri tegevustesse. Eesti noorte abi tõlkimisel ja nende osalusel läbiviidud tegevused julgustasid ukrainlasi ettevõtmistes kaasa lööma. Saadud teadmistes järeldame, et noorelt noorele meetod oli laagri tegevuste läbiviimisel ja eesti keele õppimisel efektiivne.

Osalusvaatluse käigus kogutud märkmete ja tagasiside põhjal on võimalik järeldada, et keeledušši ja draamaõppe lõiming toetas Ukraina noorte eesti keele õpet ja integratsiooni Eesti-Ukraina noorte seikluslaagris. Noored õppisid eesti keelt tegevuste kaudu, mis olid mitmekülgsed, terviklikud, mitteformaal- ning informaalõppele rajatud, võimaldades igal osalejal kogeda keele õpet eri tasanditel.

Näeme, et keeledušši ja draamaõpet lõimiv uurimistöö võib olla aluseks ka teiste keeleõppe toetamist soodustavate tegevusuuringute tegemiseks.

Loov-praktilisel lõputööl on praktiline väljund, sest töö raames saadud tulemused võivad olla abiks noortelaagrite korraldajatele ning noorsootöötajatele, kes soovivad läbi viia keelekümblusega seotud tegevusi.

Kasutatud allikad

Arenguseire Keskus. (2022). *Sõjapõgenike lõimumise pikaajalised väljavaated Eestis*. https://arenguseire.ee/raportid/sojapogenike-loimumise-pikaajalised-valjavaated-eestis

Arenguseire Keskus. (2023) *Ukraina sõjapõgenikud Eestis – rahvastik ja lõimumine.* https://arenguseire.ee/raportid/ukraina-sojapogenikud-eestis-rahvastik-ja-loimumine/

Aulik, S. (2005). *Keelekümbluse käsiraamat*. Keelekümbluskeskus. https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/12737

Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education.* Routledge. https://gtu.ge/Agro-Lib/RESEARCH%20METHOD%20COHEN%20ok.pdf

Eek, A. (2022). *Mängude kasutamine võõrkeele õppes viljandimaa põhikoolide näitel.* [Seminaritöö, Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia].

Eesti Noorsootöö Keskus. (2020). *Laagrikorraldaja käsiraamat*. https://harno.ee/laagrid#laagrite-korraldamis

Eesti Noorsootöötajate Kogu. (*s.a.*). *Noorsootöötaja kutse-eetika.* https://enk.ee/noorsootoo/noorsootootaja-kutse-eetika/

Halliki, H-L. (2013). *Õpetajakoolitus. Õppemeetodid: draamapedagoogika*. Tartu Ülikool. https://sisu.ut.ee/oppemeetodid3/2-sissejuhatus

Haridus- ja Noorteamet. (2021). *„Keeledušš - kevad 2021“: võõrkeeled saavad tuttavaks kaasa lauldes.* https://harno.ee/uudised/keeleduss-kevad-2021-voorkeeled-saavad-tuttavaks-kaasa-lauldes

Haridus- ja Teadusministeerium. (2021). *Noortevaldkonna arengukava 2021-2035*. https://www.hm.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/ministeerium/strateegilised-alusdokumendid-ja-programmid

Haridus- ja Teadusministeerium. (2022) *Noorsootöö ja huviharidus* https://vana.hm.ee/et/tegevused/ukrainast-saabunud-laps-ja-noor-eestis/noorsootoo-ja-huviharidus

Integratsiooni Sihtasutus. (2023). *Noorte rahvuskaaslaste keelelaagrid Eestis 2023*.

https://integratsioon.ee/noorte-rahvuskaaslaste-keelelaagrid-eestis-2023

Kebbinau, M.-H., Marmor, K. (2019). Keeledušš – kellele, miks ja milleks?. *Õpetajate Leht*. https://opleht.ee/2019/04/keeleduss-kellele-miks-ja-milleks/

Korthagen, F. A. M., Vasalos, A. (2005). Levels in Reflection: Core reflection as a means toenhance professional growth. Teachers and Teaching: theory and practice. https://korthagen.nl/en/wp-content/uploads/2018/07/Levels-in-reflection.pdf

Kultuuriministeerium. (2020) *Lõimuv Eesti 2020* https://www.kul.ee/kultuuriline-mitmekesisus-ja-loimumine/strateegilised-dokumendid/loimuv-eesti-2020

Kultuuriministeerium. (2021). *Lõimumine*. https://www.kul.ee/kultuuriline-mitmekesisus-ja-loimumine/loimumine

Kultuuriministeerium. (2022). *Ülevaade lõimumis-, sh kohanemisvaldkonna teenustest Eestis – juhend kohalikele omavalitsustele.* https://www.kul.ee/kultuuriline-mitmekesisus-ja-loimumine/loimumine

Kultuuriministeerium. (*s.a.*) *Lõimumisprogramm 2021-2024.* https://www.kul.ee/kultuuriline-mitmekesisus-ja-loimumine/strateegilised-dokumendid/loimuv-eesti-2020

Lember, A. (2022). *Kihnu I kalandus- ja merelaagri korraldamine ja läbiviimine november 2020 – juuni 2021* [Loov-praktiline lõputöö, Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia]. DSpace. https://dspace.ut.ee/handle/10062/82375

Löfström, E. (2011). *Tegevusuuringu käsiraamat*. Archimedes https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/14968

Muldma, M. Nõmm, J. (*s.a.*) Õppimine ja õpetamine mitmekultuurilises õpikeskkonnas. http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/40601/Archimedes_opikeskkond.pdf

Noorsootöö seadus. (2020). RT I, 16.06.2020, 10 https://www.riigiteataja.ee/akt/13340694?leiaKehtiv

Nurgamaa, A-L., Tetsmann, A. (2022). Lõimumine – väljakutsete väljakutse? *Mihus*.

https://mihus.mitt eformaalne.ee/loimumine--valjakutsete-valjakutse/

Raidma, J. R. (2022). Ukraina noored õpivad eakaaslastelt eesti keelt. *Sakala.* https://sakala.postimees.ee/7591025/ukraina-noored-opivad-eakaaslastelt-eesti-keelt

Sainio, L. (2013). *Take a shower!: a teacher's handbook for language showering in English* [Master's thesis, University of Jyväskylä]. https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/42679

Siseministeerium. (2022) *Siseministeerium kavandab täiendavaid meetmeid seoses Ukraina sõjapõgenikega.* https://www.siseministeerium.ee/uudised/siseministeerium-kavandab-taiendavaid-meetmeid-seoses-ukraina-sojapogenikega

Statistikaamet. (2022) *Ukraina noor sõjapõgenik Eestis.* https://www.stat.ee/et/uudised/ukraina-noor-sojapogenik-eestis

Sõstra, K. (2022). *Ukraina noor sõjapõgenik Eestis*. Haridus- ja Noorteameti blogi. https://blogi.harno.ee/ukraina-noor-sojapogenik-eestis/

Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia. (2022). *Eesti ja Ukraina noored kohtusid seikluslaagris.* https://viljandi.ut.ee/et/sisu/eesti-ja-ukraina-noored-kohtusid-seikluslaagris

Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia. (*s.a.*). *Elamuspedagoogika s.o Kogemusõpe. Seikluskasvatus. Tegevuste kaudu õppimine.* https://www.ank.ee/avaleht/images/dokumendid/riskilapsed/esitlused/seikluskasvatus.pdf

Vihalemm, T. (2014). *Vaatlus*. Tartu Ülikool. https://samm.ut.ee/vaatlus

Välisministeerium. (2023). *Eesti abi Ukrainale.* https://www.vm.ee/eesti-abi-ukrainale#lisaks

Lisa 1. Laagrit tutvustav infoleht

Eesti ja Ukraina noorte ühine Seikluslaager kutsub!

Selle suve suur seiklus ootab Sind, registreerimine on avatud!
Ootame Seikluslaagrisse Ukraina kultuuri huvilisi ja kõiki, kes soovivad leida endale sõpru ukraina noorte seas. Oluline osa laagrist toimub läbi põnevate tegevuste ja mängude ning põhineb kahe riigi kultuuri- ja keelekümblusel. Osaledes saad aidata eesti keele õppimise Ukraina noortele põnevaks muuta!

Tegevuste käigus kohtume Viljandi politseitöötajatega, õpime koos Naiskodukaitsega, kuidas keerulistes tingimustes iseseisvalt hakkama saada, ronime köitel, mängime rahvuslikke mänge, sõidame haabjaga, maalime seintele pilte, teeme koos süüa ja pidutseme ja see on vaid väike osa planeeritud tegevustest!

Seikluslaager võtab suve kokku ja aitab Ukraina noortel enne kooliteele asumist eesti keelt omandada. Eestikeelsetel noorel on suurepärane võimalus selles õppes osaleda, ukraina noori julgustada ja uusi sõpru leida!

Kõik laagri tegevused on rajatud mitteformaalse õppimise põhimõtetele, et osaleja saaks end arendada, hankida uusi teadmisi ja oskusi. Ükski tegevus ei toimu koolipingis istudes.

2022. aastal toimub laager kahel korral: esimene kohtumine 20.- 27.augustil ja teine kohtumine oktoobris, koolivaheajal.

Laagrite tegevuskohaks on Tääksi koolimaja, kus meie käsutuses on täismõõdus suur spordisaal, õpilaskodu ruumid majutus tubade ning puhkeruumiga ning kohapeal valmistatud värsket toitu pakub Tääksi puhkemaja. Õues on õue spordiväljakud, lõkkeplats ja aediku täis hobuseid, suitsusaun ja tiik. Jalutuskäigu kaugusel on järv, kus võimalik ujuda ja paadiga sõita.

Laagreid korraldab MTÜ Lõimeleer/NGO Homecoming, millel on üle viie aasta kogemust keelekümbluslaagrite korraldamisel noortele üle maailma (vt www.loimeleer.com ja https://www.facebook.com/loimeleer/).

Rohkem teavet: antonina@paistukool.ee
Osalustasu 10 €. Kiirusta registreerima, sest kohtade arv on piiratud!
Registreeri siin: https://fienta.com/et/loimeleer-seikluslaager

Эстонско-украинский молодежный приключенческий лагерь приглашает!

Вас ждут большие приключения этого лета, регистрация началась!
Приглашаем в приключенческий лагерь молодых людей в возрасте 11.-17. Лет.
Ждем всех, кто интересуется эстонской культурой, и хочет найти друзей среди эстонской молодежи.

В лагере ждут вас увлекательные мероприятия: игры и занятия основанные на желании познакомиться с культурой и языком двух стран. Мы будем рады, если вы познакомите эстонцев с украинским языком. Эстоноязычная молодежь поможет сделать изучение эстонского языка увлекательным для вас!

Во время лагеря мы встретимся с полицейскими, вместе с людьми из организации Наискодукайтсе мы узнаем как самостоятельно справляться в сложных природных условиях, будем лазать по канату, играть в национальные игры, кататься на лодке из бревна, рисовать картины на стенах, вместе готовить и веселиться, и это еще не все - это лишь малая часть запланированных мероприятий.

Приключенческий лагерь подводит итоги лета и помогает легче выучить эстонский язык перед поступлением в школу. У вас есть прекрасная возможность завести новых друзей среди эстонской и украинской молодежи!

Все мероприятия лагеря строятся на принципах неформального обучения, чтобы участник мог развиваться, приобретать новые знания и навыки. Ни одно из действий не происходит сидя за школьной скамейкоu.

В 2022 году лагерь пройдет дважды: первая встреча 20-27 августа и вторая встреча в октябре, во время школьных каникул.

Местом расположения лагеря является школьный дом Tääksi, где мы имеем в своем распоряжении полноценный спортивный зал, помещение студенческого общежития с комнатами для проживания и комнатой отдыха. Свежую еду приготовленную на месте предлагает дом отдыха Tääksi. На открытом воздухе есть открытые спортивные площадки, костер и загон, полный лошадей, баня и пруд, поблизости есть озеро, где можно купаться и кататься на лодках.

Лагеря организует организация Lõimeleer/НПО Homecoming, которая имеет более чем пятилетний опыт организации лагерей языкового погружения для молодежи по всему миру (см. www.loimeleer.com и https://www.facebook.com/loimeleer/).).

Дополнительная информация: antonina@paistukool.ee
Стоимость участия 10 евро. Спешите зарегистрироваться, ведь количество мест ограничено!
Зарегистрируйтесь здесь: https://fienta.com/et/loimeleer-seikluslaager

Lisa 2. Lapsevanema teatis

LAPSEVANEMA TEATIS

Eesti ja Ukraina noorte ühine Seikluslaager

Asukoht: Tääksi Koolimaja, Põhja-Sakala vald, Viljandimaa

Üritus algab 20.08.2022 kell 13.00
Ürituse lõpp 27.08.2022 kell 13.00

Laagris vajalikud asjad

Siin on kirjas riided ja muud asjad, mida sul on kindlasti laagris vaja.

- Seljakott (et võtta kaasa natuke süüa ja juua lühikesele matkadele)
- Matkasaapad / käimisjalatsid (kuna ilmad võivad olla vihmased, siis peavad kaasas olema vähemalt ühed mugavad veekindlad jalanõud)
- Õuejalatsid (tossud vms), lahtised jalanõud ja vahetusjalatsid siseruumidesse (sussid, rihmikud vms)
- Ilmastikukindlad riided (tuule ja vihma eest kaitsev jope ja püksid või vähemalt vihma keep)
- Soojad ja mugavad riided (T-särgid, pusad, pikad püksid, spordiriided, jope, villased sokid)
- Peakate (müts, rätik vms)
- Tagavara riided (T-särgid, pusad, püksid, sokid, aluspesu jne)
- Ujumisriided
- Putukatõrje vahend (endale sobiv)
- Päikesekaitse kreem
- Isiklikud hügieenitarbed (hambahari, hambapasta, šampoon, dušigeel, nuustik jms)
- Käterätik ja saunalina
- Kõik sulle vajalikud ravimid
- Taskulamp (soovituslik)
- … “midagi head” (kuivatatud puuvilju, šokolaadi – NB! eelista tervislikku!)
- Võta kindlasti kaasa mitu paari riideid, mis sobiksid nii sportlikeks tegevusteks kui ka linnakülastusteks, mis kaitsevad sind vajadusel ka vihma, päikese ja tuule eest.

Nutiseadmete, telefonide ja muu kodu-elektroonika laagrisse kaasa toomine ei ole tegevusteks vajalik ning seetõttu toimub omaniku enese täielikul vastutusel.

Lapsevanema nõusoleku/kooskõlastuse leht

Olen nõus oma lapse……
(ees- ja perekonnanimi TRÜKITÄHTEDEGA)

Osavõtuga Eesti ja Ukraina noorte ühises Seikluslaagris

Olen teadlik lapse tervisliku seisundi teavitamise kohustusest ja vastutan tema tervisliku seisundi ja korraliku käitumise eest. Olen rääkinud lapsele võimalikest ettetulevatest ohtudest ning lapse kohustusest täita üldteada ohutusnõudeid ja täiskasvanud juhendajate instruktsioone.

Nõustun korraldajate poolt tegevuste käigus tehtavate piltide ning videomaterjali avaldamisega kommunikatsioonivahendites ja kolmandate isikute teabevahendites.

Põhireeglite rikkumine toob kaasa laagritegevusest eemalejäämise, kusjuures lapsevanem tuleb ise oma lapsele järgi vastava teate saamisel.

Lisainformatsioon:
Antonina Eek, 53328766, eektoni@gmail.

Osaleja andmed:

Lapse sünniaeg: ……. Tel.nr : Aadress:
……

Lapse omakäeline kinnitus:..…….....…….
(allkiri, kuupäev)

Lapsevanema(te) / eeskostja kontaktandmed:

Ees- ja perekonnanimi……..
Telefoninumber:.....
Meiliaadress:.....(vajadusel)

Informatsioon lapse tervisliku seisundi kohta:
……
Muud märkused (pildistamine, ujumine, tegevusprogramm, toit):
……

Olen tutvunud ürituse eelinfoga ning luban oma lapsel osaleda. Olen teadlik järgitulemise kohustusest juhul, kui laps rikub üritusel korda.
Lapsevanem……..
(allkiri, kuupäev)

Võta palun täidetud teatis laagrisse tulles kaasa.

Nutiseadmete, telefonide ja muu kodu-elektroonika laagrisse kaasa toomine ei ole tegevusteks vajalik ning seetõttu toimub omaniku enese täielikul vastutusel.

Совместный приключенческий лагерь для эстонской и украинской молодежи

Местонахождение: Tääksi Koolimaja, волость Пыхья-Сакала, Вильяндимаа

Начало лагеря 22.10.2022 в 13:00

лагерь заканчивается 26.10.2022 в 13.00

Необходимые вещи в лагере

Здесь вы найдете список одежды и других вещеи, которые вам обязательно понадобятся в лагере.

• Рюкзак (чтобы взять с собой еду и напитки в короткие походы)

• Походные ботинки/обувь для ходьбы (поскольку погода может быть дождливой, необходимо взять с собой как минимум одну пару удобной непромокаемой обуви)

• Уличная обувь (кроссовки и т. д.),

- открытая обувь и сменная обувь для дома (тапочки, и т. д.)

• Непромокаемая одежда (куртка и штаны, защищающие от ветра и дождя)

• Теплая и удобная одежда (футболки, длинные брюки, спортивная одежда, куртка, шерстяные носки)

• Головной убор (шапка и т.д.)

• Запасная одежда (футболки, толстовки, брюки, носки, нижнее белье и т. д.)

• Предметы личной гигиены (зубная щетка, зубная паста, шампунь, гель для душа)

• Полотенце для рук и полотенце для сауны

• Все необходимые лекарства

• Фонарик (рекомендуется)

• ... "что-нибудь хорошее" (сухофрукты, шоколад - NB! предпочитаю полезное!)

• Обязательно возьмите с собой несколько пар одежды, подходящей как для занятий спортом, так и для посещения города, которая при необходимости также защитит вас от дождя, солнца и ветра.

Приносить телефоны и другую электронику в лагерь не обязательно для проведения мероприятий, и поэтому ответственность за это несет владелец.

Согласие родителей

Я согласен/на на участие моего ребенка (имя и фамилия ребенка печатными буквами)……..

в лагере который проходит в школе Tääksi 22.10.-26.10.2022.

Я осознаю обязанность информировать о состоянии здоровья ребенка и несу ответственность за состояние его здоровья и поведение.Я рассказал/ла ребенку о возможных опасностях и об обязанности ребенка соблюдать общеизвестные требования безопасности и инструкции инструкторов.

Даю согласие на публикацию фото и видеоматериалов, сделанных организаторами в ходе мероприятий, в средствах коммуникации и информационных средствах третьих лиц.

Нарушение основных правил влечет за собой удаление ребенка из мероприятий лагеря.

Дополнительная информация: Антонина Эek, 53328766, eektoni@gmail.

Данные участника:

Дата рождения ребенка: ……. Телефон:

Адрес:……

подпись ребенка:..……(Дата подписания).....

Контактные данные родителей/опекунов:

Имя и фамилия……..

Номер телефона:..... .....

Адрес электронной почты:..... .....(если нужно)

Информация о состоянии здоровья ребенка:……
……

Другие примечания (фотографирование, программа мероприятий, еда):……

Я ознакомился с предварительной информацией о мероприятии и разрешаю своему ребенку участвовать.

Подпись родителья……(Дата подписания).....

Пожалуйста, возьмите с собой заполненное уведомление, когда придете в лагерь

Lisa 3. Tegevuskava

TEGEVUS	AEG	VASTUTAJA
Infovahetus Viljandi abilinnapeaga Ukraina kasvatajate leidmiseks	20.-27.07.2022	Antonina
Suhtlus projektijuhiga	20.07 kuni projekti lõpuni	Antonina
Laagrikasvatajate leidmine	20.-27.07.2022	Antonina
Teema ja kontseptsiooni väljatöötamine	20.-27.07.2022	Antonina ja Riine
Kohtumine projektijuhiga ja tutvumine laagripaigaga	kokkuleppel	Antonina ja Riine
Laagrit tutvustava materjali ja reklaammaterjali koostamine	20.-27.07.2022	Antonina ja Riine
Koostöökohtumised laagrikasvatajatega	27.07 - 03.08.2022	Antonina ja Riine
Ühiste infokeskkondade loomine	27.07 - 03.08.2022	Riine
Koostööpartnerite otsimine ja kokkulepete sõlmimine	27.07 - 03.08.2022	Antonina ja Riine
Laagri kava koostamine	27.07 - 03.08.2022	Antonina ja Riine
Sihtgrupile info edastajate kaardistamine	27.07 - 03.08.2022	Riine
Reklaami ja informatsiooni jagamine	27.07 - 03.08.2022	Riine ja Antonina

Registreerimiskeskkonna loomine avalikustamine	27.07 - 03.08.2022	Riine
Laagri korraldamiseks vajalike tekstide tõlketöö	20.07- 20.08.2022	Antonina
Lastevanemate teatise ja nõusolekulehe koostamine ja edastamine ning suhtlus lastevanematega	30.07-20.08.2022	Antonina ja Riine
Vajaminevate vahendite nimekirja koostamine ja nende soetamine	30.07-20.08.2022	Antonina, Riine ja kasvatajad
Sügisese laagri ettevalmistused…	01.09.2022	Antonina, Riine ja kasvatajad

Lisa 4. Laagri koostööpartnerid

Peamisteks koostööpartneriteks olid projekti kirjutanud ja toetuse saanud MTÜ Lõimeleer, Tääksi Puhkeküla, kes haldas osaliselt laagri territooriumi ja pakkus toitlustust.

Vabatahtlikud: Naiskodukaitse Sakala maleva esindus, politsei- ja piirivalveameti Lõuna prefektuuri Viljandi politseijaoskond, Transpordiamet, teadustöötoa läbiviija Mats Eek, rahvatantsutöötoa läbiviija Aire Ojalill, MTÜ Lõimeleer haabja- ja hobuvankri sõit, hip-hopi töötoa läbiviija Marek Tamm, inventari transport ja seadistamine Jüri Eek, puhta joogivee varustamisega aitas Aili Vellbaum

Tellitud teenused: OÜ Nägus näputöö käsitöö töötuba, MTÜ Vabadussport parkuuri töötuba, transport

Lisa 5. Laagri päevakava

SEIKLUSLAAGRI PÄEVAKAVA

20.08
13:00 Saabumine
14:00 Lõuna
15:00 Laagri avamine
16:00 Tutvumismängud
18:00 Õhtusöök
19.00 Murumängud
21:00 Vaba aeg
21:30 Oode
22:00 Tagasiside- ja vestlusring
23:00 Öörahu

21.08.
8:30 Äratus
9:00 Hommikusöök
9:30 Hommikuring
10:00 ETNO-töötoad
13:00 Lõuna
13:30 Puhketund
14:30 Vestlusring, mängud
15:00 ETNO-töötoad
16:00 Vaba aeg
17:00 Rahvuslikud mängud
18:00 Õhtusöök
19:00 Sportmängud
21:00 Vaba aeg,
21:30 Grillimine, lõkkeõhtu, vestlusring
22:30 Hügieen
23:00 Öörahu

22.08.

8:30 Äratus

9:00 Hommikusöök

9:30 Hommikuring

10:00 Rahvuslikud muinasjutud - töötuba

13:00 Lõuna

13:30 Puhketund

14:30 Vestlusring, mängud

15:00 Kohtumine NNK

17:00 Vaba aeg

18:00 Õhtusöök

19:00 Rahvuslikud muinasjutud - töötuba

21:00 Vaba aeg

21:30 Oode, vestlusring

22:30 Hügieen

23:00 Öörahu

23.08

8:30 Äratus

9:00 Hommikusöök

9:30 Hommikuring

10:00 „Stardime kuule“ – meisterdame kosmosejaamu ja laseme need lendu

13:00 Lõuna

13:30 Puhketund

14:30 Käsitöö-töötoad

16:00 Vaba aeg

17:00 Rahvuslikud mängud

18:00 Õhtusöök

19:00 Seiklustegevused

21:00 Vaba aeg

21:30 Oode

22:30 Hügieen

23:00 Öörahu

24.08.

8.30 Äratus

9:00 Hommikusöök

9:30 Hommikuring

10:00 Seiklusmängud

11:00 Kohtumine Viljandi politseinikega

13:00 Lõuna

13:30 Puhketund

14:30 Tutvume hobustega ja nende eluga

16:00 Vaba aeg

17:00 Ettevalmistused muinasjuttude ettekandeks

18:00 Õhtusöök

19:00 Jutustame muinasjutte

21:00 Vaba aeg

21:30 Oode, vestlusring

22:30 Hügieen

23:00 Öörahu

25.08.

8.30 Äratus

9:00 Hommikusöök

9:30 Hommikuring

10:00 Matk matkarajal, mängud

13:00 Lõuna

13:30 Puhketund

14:30

16:00 Vaba aeg

17:00 Ettevalmistused muinasjuttude ettekandeks

18:00 Õhtusöök

19:00 „Külas rahvatantsul“ – tutvume Eesti rahvariietega ja ringmängudega

21:00 Vaba aeg

21:30 Oode, vestlusring

22:30 Hügieen

23:00 Öörahu

26.08.
8.30 Äratus
9:00 Hommikusöök
9:30 Hommikuring
10:00 Joonistame seintele pilte
13:00 Lõuna
13:30 Puhketund
14:30 Piltide joonistamine jätkub
16:00 Vaba aeg
17:00 Seiklusmängud
18:00 Õhtusöök
19:00
21:00 Vaba aeg
21:30 Oode, vestlusring
22:30 Hügieen
23:00 Öörahu

27.08.
8.00 Äratus
8:30 Hommikusöök
9:00 Hommikuring
10:00 Asjade pakkimine, koristamine
11.00 Kirjatuvi
12:00 Laagri lõpetamine, tagasiside
12:30 Lõuna
13:00 Laagri lõpetamine

Laagri korraldajatel on õigus teha ajakavas jooksvaid muudatusi. Muudatused võivad tuleneda nt ilmastikuoludest.

ПЛАН НЕДЕЛИ

20.08

13:00 Прибытие в лагерь

14:00 Обед

15:00 Открытие лагеря

16:00 Игры, знакомство

18:00 Ужин

19:00 Игры на газоне

21:00 Свободное время

21:30 Закуска

22:00 Раунд обратной связи и обсуждения, ответы на вопросы

23:00 Ночной отдых

21.08.

8:30 Просыпаемся

9:00 Завтрак

9:30 Утренние беседы

10:00 Мастер-классы ЭТНО

13:00 Обед

13:30 Час отдыха

14:30 беседа, игры

15:00 Мастер-классы ЭТНО

16:00 Свободное время

17:00 Национальные игры

18:00 Ужин

19:00 Спортивные игры

21:00 Свободное время

21:30 Барбекю, вечер у костра, беседа

22:30 Гигиена

23:00 Ночной отдых

22.08.

8:30 Просыпаемся

9:00 Завтрак

9:30 Утренний обход

10:00 Национальные сказки – мастер-класс

13:00 Обед

13:30 Час отдыха

14:30 беседа, игры

15:00 Встреча с NAiskodukaitse

17:00 Свободное время

18:00 Ужин

19:00 Национальные сказки – мастер-класс

21:00 Свободное время

21:30 Закуска, дискуссионная группа

22:30 Гигиена

23:00 Ночной отдых

23.08

8:30 Просыпаемся

9:00 Завтрак

9:30 Утренний обход

10:00 «Запустим на Луну космонавта» — сделаем космические станции и запустим

13:00 Обед

13:30 Час отдыха

14:30 Мастер-классы по рукоделию

16:00 Свободное время

17:00 Национальные игры

18:00 Ужин

19:00 Приключенческие мероприятия

21:00 Свободное время

21:30 Закуска

22:30 Гигиена

23:00 Ночной отдых

24.08.

8.30 Просыпаемся

9:00 Завтрак

9:30 Утренний обход

10:00 Приключенческие игры

11:00 Встреча с вильяндискими полицейскими

13:00 Обед

13:30 Час отдыха

14:30 Узнаем о лошадях и их жизни

16:00 Свободное время

17:00 Подготовка к презентации сказок

18:00 Ужин

19:00 Расскажем и покажем сказки

21:00 Свободное время

21:30 Закуска, дискуссионная группа

22:30 Гигиена

23:00 Ночной отдых

25.08.

8.30 Просыпаемся

9:00 Завтрак

9:30 Утренний обход

10:00 Поход по туристической тропе, игры

13:00 Обед

13:30 Час отдыха

14:30

16:00 Свободное время

17:00 Подготовка к презентации сказок

18:00 Ужин

19:00 «Деревня на народном танце» - знакомимся с эстонскими народными костюмами и хороводами

21:00 Свободное время

21:30 Ожидание, дискуссионная группа

22:30 Гигиена

23:00 Ночной отдых

26.08.

8.30 Просыпаемся

9:00 Завтрак

9:30 Утренний обход

10:00 Рисуем картины на стенах

13:00 Обед

13:30 Час отдыха

14:30 Рисуем картины на стенах

16:00 Свободное время

17:00

18:00 Ужин

19:00

21:00 Свободное время

21:30 Закуска, дискуссионная группа

22:30 Гигиена

23:00 Ночной отдых

27.08.

8.00 Просыпаемся

8:30 Завтрак

9:00 Утренний обход

10:00 Сбор вещей, уборка

11.00 почтовый голубь

12:00 Окончание лагеря, обратная связь

13:00 Закрытие лагеря

Организаторы лагеря имеют право вносить текущие изменения в расписание.

Изменения могут происходить, например, из-за погодных условий.

Lisa 6. Seikluslaagri reklaam

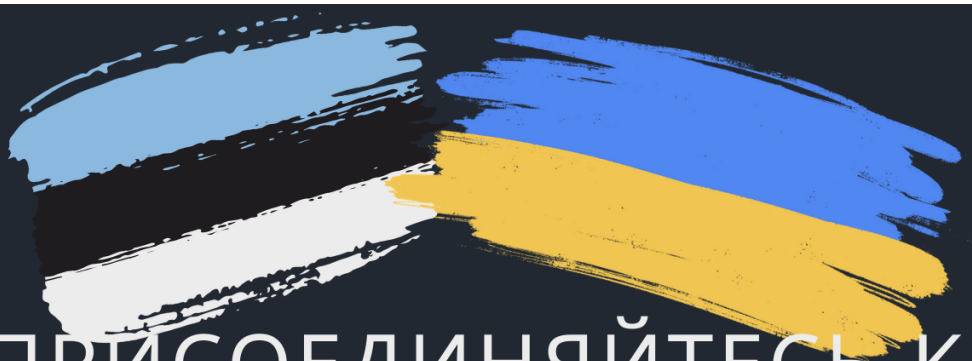

ПРИСОЕДИНЯЙТЕСЬ К ПРИКЛЮЧЕНИЮ

ВАС ЖДУТ ПРИКЛЮЧЕНИЯ И ОТКРЫТИЯ С МОЛОДЕЖЬЮ ЭСТОНИИ

ПРИКЛЮЧЕНИЯ И ОТКРЫТИЯ ОЖИДАЮТ ВАС
С 20. ДО 27. АВГУСТА 2022.
В ГОРОДКЕ ТЯЯКСИ
(16 КМ ОТ ГОРОДА ВИЛЬЯНДИ)

ЖДЕМ УЧАСТНИКОВ В ВОЗРАСТЕ 11-17. ЛЕТ

ВОЗМОЖНОСТЬ ИЗУЧАТЬ ЭСТОНСКИЙ ЯЗЫК И ОБУЧАТЬ УКРАИНСКОМУ ЯЗЫКУ
ПОЗНАКОМИМСЯ С КУЛЬТУРОИ И ЯЗЫКОМ ДВУХ СТРАН
УЗНАЕМ, КАК ОРИЕНТИРОВАТСЯ И УСПЕШНО В ОДИНОЧКУ НА ПРИРОДЕ ВЫЖИТЬ
УВЛЕКАТЕЛЬНЫЕ МЕРОПРИЯТИЯ И ВСТРЕЧИ С ИНТЕРЕСНЫМИ ЛЮДЬМИ И ПРЕДСТАВИТЕЛЯМИ РАЗНЫХ ПРОФЕССИЙ В ТЕЧЕНИЕ НЕДЕЛИ

Lisa 7. Ühispildid

Foto 1. *Esimese vahetuse laagrilised. Erakogu*

Foto 2. *Teise vahetuse laagrilised. Erakogu*

Lisa 8. Tegevusõppe ringi mudel

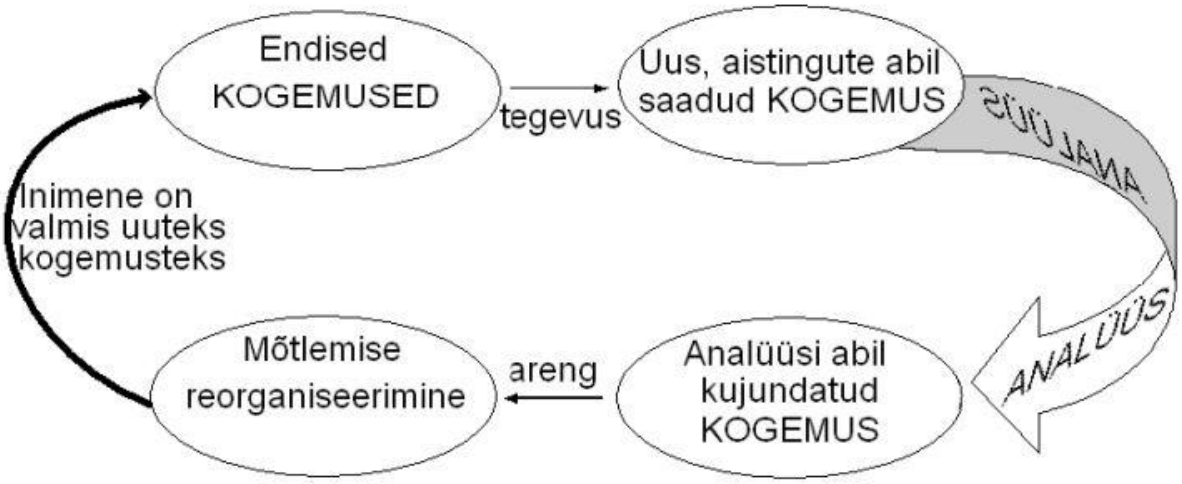

Joonis 2. *Tegevusõppe ringi mudel.* (Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia *s.a.*)

Lisa 9. Lihtlitsents

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Riine Ant,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose Eesti-Ukraina noorte seikluslaagri korraldamine 2022. aastal, mille juhendaja on Agda Grahv, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commonsi litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Riine Ant
21.05.2023

Lisa 10. Lihtlitsents

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Antonina Eek,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose Eesti-Ukraina noorte seikluslaagri korraldamine 2022. aastal, mille juhendaja on Agda Grahv, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commonsi litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Antonina Eek
21.05.2023